SỐ 1879 — NGÀY THỨ TƯ 21 JUIN 1922 — NĂM THỨ MƯỜI

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ : 0$02

	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Một năm	6$00	3$00	1$00
Các làng và Cao-miên	6$30	3$30	1$10
Các công-sở	8$00	4$00	1$50
Sáu tháng	9$00	5$00	2$00
Ba tháng	3$00	1$75	1$00
Một tháng	0$60	0$60	0$35

Lọi abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. E. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-ĐẠO

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 2973

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.

4e page	Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
	Par contrat annuel
	Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
	Réclame dans la 3e page. . . . 2$ la ligne
	Annonces judiciaires et légales. 1$80 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Giáo-dục ở ngoài đường
Nên giúp đỡ nhau khi hoạn nạn

(Tiếp theo)

Chúng tôi còn nhớ một hôm giữa lúc nửa đêm có hai người lực-lưỡng tay cầm hai cái đuôi bò sừng sộ hỏi thẻ một người ở phố hàng Đ... người kia luống cuống đưa ra... Thưa các ông, tôi mới ở Hai người lực lưỡng quát liều mấy cái đuôi bò rồi bảo : không được ; đi đêm trong tối có những gì phải giở ra cho xem. Người nhà quê, như kể có tội, van lạy chưa biết làm thế nào... May đâu đang lúc nguy cấp, có một ông ăn mặc Âu-phục chợt đi qua đến đấy, rõ chuyện đầu đuôi, rồi cật vấn hai thằng lực-lưỡng làm gì mà hỏi thẻ người ta. — Chúng nó đáp : Làm mật thám đấy. — Có giấy mà gì chứng các bác làm mật-thám không ? — Sao không có ? — Thế trước khi xem thẻ của người này, các bác hãy cho tôi xem qua cái giấy làm mật thám của các bác đã. — Có muốn xem, đi theo chúng tôi vào ngõ Sâm-công. Các bác nói khó nghe ! Tôi chẳng theo các bác vào đâu cả, chỉ có lẽ bóp đi với bác thì tôi đi. Tôi nói cho mà hay, đừng có giả hiệu mà chực bóc lột người ngủ-ngờ. — A giỏi thật ! giỏi thật ! mày ông mật thám giả — ừ giả thật — mồm tuy nói cứng, nhưng chân tháo lui dần — Còn ông kia ủy-lạo người nhà quê đôi ba câu cho đỡ sợ và nghe đâu ông chịu khó dùng người ấy chu tất về tận nhà trọ, phòng khi hai đứa côn-đồ lại quay lại mà sinh sự kiếm chác nữa chăng...

Ấy cũng một cái gương hay ta rất nên bắt chước, chỉ nhỏ ông Âu-phục có một đôi chút lý-sự về nhất là có cái lòng muốn bênh vực kẻ thế cô mà người nhà quê bỡ-ngỡ khỏi được một chuyện sợ và trong lưng có đồng tiền nào còn nguyên vẹn.

Ấy khi đi đường gặp người trong cơn hoạn nạn, không đợi người cầu đến ta, tự ta đến giúp đỡ người như thể là rứt phải. Muốn cho trọn cái phải, lại chẳng những nên chỉ hạn sự giúp đỡ chỉ trong những cơn hoạn nạn mà thôi. Ngoài đường còn lắm lúc ta phải cần lẫn nhau. Một người gánh, vác, ôm, đội vì nặng nề hay tham nhiều quá mà đánh đổ đánh rơi, ta chịu khó nhặt lên mà đưa hộ, tưởng họ nghĩa hơn là tìm cách bảng bổ hay cười đùa. Một người bỡ ngỡ ở đâu đến, hỏi thăm đường ngõ phố xá hay số nhà, ta nên ân cần chỉ bảo cho rõ ràng, hoặc có gần đưa người ta đến tận nơi, trường có phần tử-tế hơn là hất hàm mà nói sống. Một người lỏa muồn qua đường, còn đang do-dự trên bờ hè, ta cầm gậy dắt cho dì cùng là phải. Một đứa bé mê chơi ở giữa đường, ta bảo cho nó biết tránh cái xe sắp tới, cũng không gọi là trái. Nhưng bước cho người già đi trước, tránh sang tay phải đừng đâm sầm vào người ta, nhắc một đứa trẻ qua chỗ lội, thấy cái vỏ chuối, vỏ cam trên hè hất xuống rãnh, vân-vân, ấy là những điều ta nên làm mà tức là cái phần thuộc về giáo-dục ở ngoài đường.

Ừ, trong nhà có giáo dục, thì ngoài đường cũng có giáo-dục. Lẽ quản hề, vì chính là cái giáo-dục của cả xã-hội vậy. Người ta có thể cứ quan chiêm cái cách khu xử ở ngoài đường, mà đoán chắc được nhân dân ở một nơi trung hậu hay bạc tình, có phép hay là vô lễ. Nói đến đây chúng tôi hơi có chút ngượng, vì chúng tôi sực nhớ đến những lúc trẻ nhà quê ta nhiều nơi cứ hay có cái thói hễ thấy xe lửa đỗ là rủ nhau đến « *lấy quan lớn, bù lon* » mà xin xu như một lũ ăn mày khốn nạn. Hay khi xe lửa hay xe ô tô chạy qua, là chúng nó đứng dưới nhân, nhở cười nói, chửi rủa, vãng tục, nói láo hay cầm que, cầm đá mà ném theo như một bọn lang thang mất dạy. Người mình quen mất, quen tai thì không một lấy gì chướng, người ngoại-quốc, không biết người ta xét đoán và nghĩ bụng ra làm sao ? Người ta thường mình là một dân giã-man chết đói ? Hay người ta chê mình là một dân hủ-bại không biết lễ nghi, không có giáo-dục ?...

Nên sự giáo-dục ở ngoài đường chúng tôi trông là một vấn đề tối cần trên nhật trình, nếu bàn đến cũng là có ích vậy.

N. Ô.-N

ÂU CHÂU BIẾN TÍN

HAVAS

Paris, ngày 19 Juin 1922

Cuộc hội-nghị La Haye

Các nhà giám-định Đại-pháp sẽ đến dự cuộc hội-nghị La Haye ngày 26 Juin này

Việc xứ Haute-Silésie

Tin Benthen. — Quân lính Đại-pháp và lính tuần-cảnh nước Đức hai bên xung-đột nhau ở Biskyniss. Bốn người lính tuần-cảnh bị thương.

Việc nước Uruguay

Tin Montévideo. — Một nhà làm báo về đảng « bất-pháp » bắn súng lục vào đức tổng Chủ giáo đương giảng đạo trong nhà thờ. Đức giáo-chủ bị thương nhiều người về đảng bất-pháp đã bị bắt.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 19 Juin 1922

Việc xứ Ái-nhĩ lan

Có một bọn có khí giới đến đốt phá nhiều nhà và trại. Nhiều người bị thương và 5 người bị bắt về việc ấy.

Việc nước Nga

Các đại-biểu của chánh-phủ Xô-viết đã gởi một bức thư của Litvinoff cho chánh phủ nước Esthonie, nước Lettonie, nước Finlande, và nước Pologne bao về việc đặt một cuộc hội-nghị của các nước ấy và nước Nga.

Việc nước Đức

Tin Berlin. — Nghị-viện nước Đức đã bắt đầu bàn bản dự-án về cuộc công-ước tuần-cảnh. Bản dự-án ấy hiện đã giao cho hội đồng tài-chính. Song viên thủ-tướng vẫn bàn với các lĩnh-tụ các chánh-đảng rồi tuần lễ sau nghị-viện lại sẽ bàn lại bản dự-án ấy.

Việc nước Pháp

Tin Paris — Các báo-chương nói có tin đồn rằng trong khi xét hải-cơ nhà phi-hành-gia Đại-pháp mới rồi bị rơi xuống bể Manche với hai người hành-khách, thì thấy trong sọ có một viên đạn. Nếu vậy có lẽ các hành-khách bắn nhà phi-hành-gia ấy, rồi sau không giữ được máy cho vững, nên đã ngã cả xuống.

Việc nước Anh

Quan Poincaré sang Londres, ở đấy có đặt tiệc khoản đãi ngài. Hơn 500 quan chức Anh, Pháp, Đồng-minh đến dự tiệc ấy. Các quan đại-sứ, các quan thượng-thư đều có một ở cạnh ngài. Ông Bonar Law đứng lên chúc mừng quan Poincaré chúng các quan chức. Tổ-ước Burphant, Lord Cavan cũng đọc diễn-văn cảm tạ các công trạng, và lòng nghĩa khí của nước Đại-pháp,

Những ác-bệnh là cái di-truyền-pháp
sự hại cho giống nòi

Các nước ở trên thế-giới ngày nay, phàm muốn cho dân tộc được tiến-bộ thì phải tìm phương pháp khiến cho những chứng bệnh mà hiện thời các dân-tộc thường mắc phải, như những chứng tự sát, phong điên mai độc. Hai chứng sau lại là một cái nguyên-nhân rất lớn làm cho xã hội phải nhoái hóa mà trong hai chứng đó thì mai-độc lại là ác bệnh hơn.

Cái tình hình nguy hiểm thuộc về chứng ác bệnh ấy ở trong xã hội thì xưa nay đã có nhiều nhà bàn đến rồi. Sự nguy hiểm không những là truyền nhiễm mà thôi, mà lại còn di truyền về sau nữa. Ông A. Fournier làm ra quyển sách « Danger Social de la Syphilis » có nói : đã từng nghiên cứu những người con gái mắc chứng ác bệnh ấy 4.400 người. thì cái bệnh ấy hư hỏng đến nắc-bò là 758 người, còn nếu kể đến các bộ thần-kinh khác chịu lấn thương về bệnh đó, thì có đến 1.652 người. Chứng đó nếu đã hại đến óc và các thần-kinh, thì làm thành ra những chứng nguy hiểm ngay, như những chứng làm cho trí-tuệ kém đi, hoặc có khi đến chết.

Chứng ác bệnh ấy sở dĩ có quan-hệ lớn lao với xã-hội làm nên cái duyên cớ khiến cho chủng-tộc phải suy đồi, là vì chứng bệnh đó cái mầm họa hại không những chỉ ở bản thân một người và truyền nhiễm trong một gia-tộc mà thôi đâu. Cái họa hại rất lớn là khiến cho con cháu đời sau cũng phải biển hoại. Một nhà bác-sĩ nước Nga rất có công phu nghiên-cứu về chứng bệnh đó có nói : bệnh ấy lành thường đến con cháu sau rất lớn. người mẹ mà đã có mắc phải, thì sự sinh sản phải tuyệt, mà nếu có sinh sản chẳng nữa tuì hoặc bằng huyết, hoặc thai chết hay sau khi sinh sản thì thơ trẻ con không lâu cũng chết ; không thế nữa thì đứa trẻ ấy cũng bị cái nọc bệnh đó nó di truyền khó thể mà trừ tiệt được, cũng có khi bình yên được trong một thời-kỳ ít lâu, nhưng không được bao lâu mà chứng bệnh đó nó lại phát. Cứ như sự nghiên cứu, thì chứng bệnh ấy di truyền đến đời thứ ba cũng có giảm bớt được ít nhiều, nhưng cái ảnh hưởng sự hại vẫn giống nòi vẫn rất là gớm ghê. Người ta đã từng điều tra trong 90 người con gái sau khi kết hôn, bị bệnh đó, rồi đến lúc thụ thai thì trong 50 người hoặc đẻ non hay là đẻ ra mà đứa con chết ngay ; còn thì đầu đứa con có được sống chăng là cũng yếu-ớt sai dọa mà chết dần chứ không được hoàn toàn. Chứng bệnh ác nghiệt ấy sở-dĩ làm cho xã-hội phải suy đồi, là vì bệnh ấy di truyền đến đời sau khiến cho con cái phải thụ các chứng tàn tật hay là làm cho cái sức sinh hoạt phải kém bớt đi, không được sang thiện như những con cái mà cha mẹ vô bệnh. Cái hiện tượng thoái-hóa ấy thực đã rành rành ; dẫu rằng chứng bệnh ấy di truyền đến đời thứ ba có giảm dần đi, nhưng cứ như ông A. Fournier đã xét ra trong một gia-tộc kia, người cha thì vẫn khỏe mạnh, người mẹ thì có bị cái chứng bệnh di truyền ấy, về sau sinh bốn đứa con thì đều bị chứng bệnh co và một đứa mất hẳn trí khôn. Ông A. Fournier lại có nói : một người con gái khỏe mạnh kết hôn với người con gai có chứng di truyền ấy, có sinh ra bốn thì ở trong đẻ ra chết ngay, 5 đứa bị chứng não bệnh, một đứa thì ngu ngốc và hai đứa thì bị chứng sán răng.

Ái mẫm họa hại về chứng ác bệnh ấy thực đã có cái hiện tượng gớm ghê thế thảm như thế, cái hại không những ở một người chịu mà làm cho giống nòi giống gì đến phải hại lây, vì vậy mà đã có phần nhiều người chú ý đến mà nghĩ cách đề phòng, phần nhiều người ấy có nói ở trong các học-hiệu ngoài ra giáo-khoa thường, lại còn nên dẫn bảo cho bỏ bết cái phần tri thức giữ gìn thân thể cho được hoàn toàn, khiến cho những nam nữ thanh niên phải nên chú-trọng vào thân thể mình và cẩn thận dự phòng và đối với đôi sau phải có cái quan-niệm chính xác, nghĩa là tự mình phải nên làm cho nó giống được nẫy nở tối trọi, chẳng tốc xã-hội ngày nay có ít ở nước ngoài

Ba cái chứng bệnh quái ác ở trong xã-hội ngày nay (tự sát, phong điên, mai độc) thì chứng mai độc nẫy lại có phần nguy hiểm hơn. Thực vậy, nó là cái mầm độc truyền đi lan ra không gì không bằng mạnh bằng. Ôi ! ở trong cái trường cạnh-tranh nẫy, mạnh được kém thua, khôn sống mống chết, cái công lệ thiên diễn tự nhiên kia, dân tộc yếu hèn tất là phải đến cơ đào thải cả cơ làm nên hèn yếu nào phải tự nhiên mà thế, chỉ vì mình tự làm cho nó giống mình phải hại liệt đó thôi. Cứ như chứng mai độc nẫy mà đã có nhiều kẻ mắc phải đi hại một cách ghê gớm như kia, nếu không tự tìm cách ngăn ngừa làm cho cái hại đó phải tiệt đi, thì sẽ có ngày dân-tộc phải diệt vong vậy.

X.

TIN TRUNG-HOA

Ngày 13 Juin 1922

Tòa nội-các mới Bắc-kinh

Có tin nói Đông-thống Tư-thế-Xương đã bị lệnh ủy Vương-sĩ Trân (chứ không phải Ân-ưu-Chương) tổ-chức tòa nội các mới. Các viên nội-các mới Vương quyết định cử Nhan-huệ-Khánh bộ ngoại giao, Cao-lăng-Uất bộ nội-vụ Bảo-qui Khanh bộ lục-quân, Lý-đình-Tân bộ hải-quân, Cao ân Hồng bộ giao-thông, Vương Sủng Huê bộ tư pháp. Còn tự Tế bộ nông thương, Giang Dung bộ giáo dục Việc ấy nghe đâu Vương đi được Ngô bội-Phu Tảo-Côn đồng ý. định lổ chức tòa nội-các xong thì triệu tập quốc hội.

Tình hình miền nam

Tôn-Văn với Trần quỳnh Minh bất hòa ; quân bắc phạt của đảng nam đã tiến vào Giang-lăng, lấy được vài nơi huyện, lại phải đình thoái. Trong tỉnh Quảng-tây thổ phỉ từ khởi. Lục-vinh-Đình phiến động những cựu đảng nổi loạn, lại mưu về Quê-lâm. Tình hình miền nam đương cực là bối rối.

Ngày 19 Juin 1922

Tôn và Trần

Có điện tin gửi đến nói rằng Trần quỳnh-Minh đã chiếm lấy tỉnh thành Quảng đông và Tôn-đật-Tiên thì đã đăng một chiếc tàu thủy mà trốn.

VĂN UYỂN

Gửi cho bạn hồng thi

Khoa nầy chẳng đỗ đã khoa sau,
Nhẫn nhã tri-âm chớ nỗi sầu.
Mặc kệ khen chê lời chích lịch,
thấy người bình luận chuyện đàn đâu.
Trồng cây ắt có ngày ăn quả,
Bón đất rồi sau hẳn được màu.
Thi phận học tài đành lẽ thế,
Khoa nầy chẳng đỗ đỗ khoa sau.

Nhân khách đa tình

Chân trời tuổi phải nên cỗ chẳng.
Chớ nhơ ai chỉ nặng ai tình,
Công các đạo, nghĩa đường sinh.
Làm con phải biết phận mình làm sao.
Chớ như ai sớm đào tối mận
Suốt quanh năm thờ thẩn nỉ hoa.
Chẳng lo nợ nước nợ nhà.
Lạy mình lại để mẹ cha rầu lòng.
Sẻ chẳng xét ra trong thuở trước,
Vì mảnh tình mất nước như không.
Nước Nọ đến nỗi suy đồi.
Cũng vì Ngô chẳng đời Tây thi.
Ấy các đấng trị vì còn thế,
Đến như ta mới để làm sang,
Ai ơi ! nên cỗ gắc đi
Ngẫm giờ luân chuyển không khi nào ngừng.
Nhu cơ đảm trong phòng tính đi
Ắt rồi sau hối lại chẳng còn
Khuyên ai phải nghĩ thiệt hơn.

Tuyết minh, Dương-đình-Thy

Người chết đáp lại người sống

Hai ổ cùng số báo (570)

Thôi thôi, thôi hãy nín đi !
Thác rồi khác có làm chi được nào !
Nay mới được tiếu dao cửa phật,
Mối thất-tình quyết dứt tơ đay.
Lìa trần thoát nợ thân nay.
Cái thân ngoại vật tử rày mới mai.
Chữ tử sinh từ trời xếp đặt.
Đã làm người ai cất được đâu !
Trăng răng đến thuở bạc đầu,
Một lần chẳng trước thì sau khác gì !
Kiếp phù-sinh còn chi mà tiếc,
Trông ! ấy mà muốn thác cho xong !
Ba mang chi nữa đeo bòng.
Cuộc đời thế ấy còn mong nỗi gì ?
Thôi thôi, thôi hãy nín đi !
Thác rồi khác chẳng làm gì được đâu !

Hoa trong gương

Ở mảnh gương trong thấy đóa hồng,
Khen ai đã khéo khéo dun trồng !
Nhị hoa thơm ngát khôn người hái.
Ong bướm tìm vào chẳng lối thông.

Đỗ-Ái-vân

TỰ DO DIỄN ĐÀN

Hôn công đức

Quốc dân ta thụ đạo giáo Không Mạnh đã ngoài hai nghìn năm, tâm lý chỉ mưu những sự nghiệp kiến thiết mình quân biện trường, biểu tự trung thần, người mẫy việc hiếu hỉ công đức trong nước hình như không biết vậy

Ấy cũng vì người nước ta từ xưa một lòng xu hướng về tư lợi tư đức nên sự sinh-hoạt cũng toàn hướng nội cả, ngoại cảy sâu cuốc bẫm ăn no ngủ say, bổng con bế cái, ngâm thơ đọc phú, thân ai nấy lo, không còn chút tư tưởng gì cao xa hơn nữa Đoàn-thể ở nước ta xử-dĩ không liên hợp được, sự nghiệp sở-dĩ không phát đạt được, là vì ta không biết sùng bái hai chữ đạo-đức, khinh công-đức mà trọng tư-đức. Hồi-tưởng lại mươi năm về trước đây là lúc nước ta còn ở trong cái thời-đại bế môn tỏa cảng cũng đã được mẫy bội kha khá thanh-lịch, những người lập cũng là những người trong quan-giới, lại giữ thế mà sau cũng vì cái lòng tư-lợi tư-đức đạo đổ mất làm cho quốc dân ta phải nằm lòng thối nhị nguy tử bước đầu, nghĩ cũng đáng ghét đáng bỉ thay những kẻ lừa đời đối thế. Nói câu nầy có lẽ nhiều người cho là kỷ-giả vì việc hiếm khích riêng mà bới chuyện của ai chăng, nhưng đã làm người có chút tư-tưởng học thức chẳng quản tài bèn trí thiển, lẽ cải lòng thành thực mà bình-phẩm việc đời, tất cầm ngọn bút phải có lương tâm, bị ngôi bút cho đích đáng. Tập câu luận phải cho chính trực thì lời nói mới có giá-trị, chứ những lời phỉnh phờ để trục lợi, những lời bài bác để hại người, dẫu kỷ-giả bèn đối cũng không dám đang cái mạt kế-ấy ; chỉ có ý nhắc lại là người Việt-Nam nhờ mẫy ông đề-xướng lên cái nghĩa đoàn-thể mà sau lại chính các ông làm cho hại sự cho người mình đọ nỗ nỗi đến công-lịch công lợi là yên chí ngay là bọn đạo đức giả đi lường gạt người ; kỷ-giả thường ngồi tiếp chuyện với các cụ đã có hăng-tâm về việc lập hội kết xã thuở ấy thì vẫn thấy các cụ chê, cho những công việc đó là công việc hát tuồng, phường chèo bỏi nhọ mặt, sao được cho quốc dân có lòng xu hướng vào nhân dân đã không thiết, quốc-lợi cũng chẳng bảo-tồn, ta lấy mục-đích gì mà bi-vọng cho tâm lý người mình đối với công đức công ích có cái kết-quả rực rỡ về sau nay được.

Ấy cái tình-trạng sơ đẳng sự hợp-quần của ta là thế vậy thì cái hiện-trạng đoàn-thể thì sao ta cũng nên lược khảo ra đây xem thế nào ?

Trong nay nay đang lẫm vào buổi bán khai, các phái người trong nước đua nhau hô hào về việc tự do phong-trào mới, ai ai cũng nỗ nức việc cải-lương, bỏ-khuyết sự lập hội, mưu toan việc công-ích, lo tinh sự lâm phúc, vậy mà bàn đến cái tâm lý của các nhà tập hội về các phái bàng quan đối với công-đức hà chẳng phải là một cái vấn-đề mật-thiết cho vận-mệnh quốc gia ra ?

Vẫn nằm nay việc lập hội kết xã ở ta, trông bề ngoài, xem về hình-thức, thật có về bành-trướng mạnh lắm, mà xét đến bề trong, xét cho thực kỹ về tinh-thần chẳng có tỷ gì là có về kiên cố vững bền có kết-quả ảnh-hưởng cho quốc-dân.

Phàm làm người đã mưu tính việc gì dẫu lớn nhỏ cũng đem cái lòng sở nguyện mà phát triển ra cả, mong cho có kết-quả như người, chớ nếu ai chưa đặt mình vào cuộc đời đã biết rằng việc hay việc dở ở đời đối với mình, đều có cái trở lực nó làm cho tuyệt vọng thì đã chắc mẫy người còn yếu đuối mến đời, muốn đưa chân rong buổi trên con đường thế lộ cho đến lúc gây công thành tận mà chịu những cái cảnh ngộ khe khắt đắng cay của đời ; nhưng người đã biết tây lòng bi-vọng nhiệt-thành mà mưu sự là người quản-tử biết lấy việc công cũng như việc tư, hết lòng hết sức lo liệu cho công việc mình được viên-mãn, có cái thiệt-quả ở đời, chớ không lúc nào ngại công lao, tiếc tài lực mà nản chí, thấy việc gì quốc dân hãm mộ thì a-dua hoan-nghênh ngay, chẳng liệu tài liệu lực, cứ làm cối làm chầy. Cái tâm-lý ấy sao được chẳng có ảnh-hưởng rực rỡ cho đời, nhưng ngán thay bọng người ấy được là bao.

Còn những kẻ mới đời, sẵn đời do việc công mà tính việc tư để trục lợi, mưu danh phận, để khoe khoang lẻo mắt bọn phụ-nữ, làm việc gì cũng chỉ lấp nhẹ trong giây phút, nên trông thấy cơ không phát đạt là dừng ba tấc lưỡi mà vịn giập cho đỡ hẳn đi. Hễ họ thấy ai hơn mình là sinh lòng ghen ghét, đó những mạt kế xúc xiểm người nầy, bịnh hớt người kia, tăng bốc bọn bợ lên, bốc cẳng người có công làm đi, để gây nên những cái trở lực, khiến cho công việc mất trật-tự, uợp-quần mất liêu lạc, mà nhân đó mua danh trục lợi cho đủ. Hễ làm thật làm trò khả hỉ, làm khi lại phải đàng cả sức mạnh để đỡ lấy lời

Do Võ Phi Hùng Cung HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.

Cái tâm-lý ấy sao được chẳng có ảnh hưởng ghê gớm cho đời, bọn này mà không tiêu diệt dần đi được thì quốc-giaxã-hội khác nào như tấm gỗ mọt, cái cây sâu nghĩ cũng khá lo vậy, vì bọn này xem ra càng ngày càng sản xuất ra nhiều, không có đoàn thể lớn nhỏ nào không có.

Gia đĩ lại còn lắm kẻ ăn chưa nên miếng nói chửa nên lời, miệng còn hơi sữa mà vì học-hành lười biếng, vì cảnh vật ngăn đón, cũng rủ giảm ba chục anh, lập học-hội văn-hội chi chi để lấy cái hư danh ông hội-trưởng. ông thư-ký để dễ lòe mắt bọn phụ-nữ, xét ra cũng-sự đã không có gì là chánh đáng mà hành-sự cũng lung-tung, kẻ tranh quyền, người ghen phận, nay đỏ mưu này rồi lại hội đồng bất thường, mai tình kế khác rồi lại kéo bè kéo đảng, nay tử-chức, mai xuất hội, nghĩ cái bọn phường chèo này mà đáng ngán thật, sao chẳng vẫn tâm rằng đã đủ tư-cách ra với đời chưa mà sinh lòng ghen ghét trong đoàn-thể với nhau, làm mang tiếng cho cả những đoàn-thể cho những chủ nghĩa hay ích quốc lợi-dân,

Ôi ! nói đến tâm-lý của bọn này mà kỳ-giả nghĩ lại nhờ những lời du-luận của một tờ báo tây trong cái thời-kỳ dân trí đê-hèn Bắc-hóa mấy năm trước mà lại cảm tức hồ thẹn một mình, trong báo nói rất nhiều chỗ xác đáng, sau có tóm kết nói rằng : « Cái tâm-lý của người Việt-Nam hãy còn non nớt quá, nhẹ-nhàng quá, làm việc gì chỉ tấp-nập a dua, trong giây phút rồi lại lạnh lẽo như không. Cái nhiệt-tâm của họ chưa có đủ nghị-lực mà thí-thố ra cái thời-đại cạnh-tranh này. Ta khuyên bọn nên tập luyện rõ nhiều đi đã, rồi sẽ hành-động cái thủ-đoạn ấy mới có công hiệu được, và khỏi nhục với kẻ thù ».

Ôi nẫu con trẻ non nớt quá chưa đủ ra được với đời, tâm chí thích a-dua như dân cửu Panurge, cần nói lý làm cả quốc-dân Nam-Việt phải mang tiếng lấy, khiến cho người lưu-tâm với thế-đạo dân lòng xót ruột biết bao !...

Đó là những phải người tập-hội ở nước ta tâm-lý như thế, sao được chẳng để làm cái bia mia mai của người ; còn các phái bàng quan thì hành-vi của họ ra sao, kỳ-giả tiện ngòn bút xin phân trần ra đây thêm

kẻ tâm-lý của người mình đối với công đức vậy.

Từ khi cái chủ-nghĩa yêm thế mai một đi dần, Hán-học suy, các nhà cân-học ra đời nhiều, nhiều người cũ mà nhớ được cái phong-fội mới nên giàu có, lòng công ích đã xuất hiện được ít nhiều, hội nọ mở mang ra để bảo thủ lấy công ích công lợi nhiều, các nhà hữu-tâm với công-ích, tán thành cho công lắm, nhưng lấy số người mình với số người quý-quốc thì cũng còn rất ít, phải xem đâu xa lấy ngay những bản điều-lệ của các hội mà xét tinh thì biết, mà lại còn nhiều người thấy bè đảng đoàn-thể có thể-lực thì dẫu không khiến họ cũng vun giồng bồi đắp mãi, đến những việc có chủ-nghĩa hay đường hoàng ra có giải cái thọ đến nhà hàng tháng họ chưa buồn trả lời cho. Đã đành rằng cái ơn-huệ làm cho ai thì nên ân với người đó, bỏ vào chỗ nào thì nặn ân chỗ đó, nhưng cũng phải liệu xét trong tâm việc nên giúp việc nên ..., việc nên nhiều, việc nên ít, ai làm việc hay việc lợi nhiều cho xã-hội, ih. minh tận tâm giúp đỡ cho thành công-quả, việc lợi ít thì tạ sẽ kiếm kẻ mà nói cho họ khỏi phật-tâm. Cái tâm-lý của các nhà hảo-tâm tưởng cũng chưa chánh-đáng lắm.

Lại còn những bọn không có gì thì cứ đi đó là chuyện trò đề bỉu, để nói đơm nói đặt, gây nên cái trở lực cho những lòng người khiến cho đoàn-thể người ta sinh ra rối loạn. Họ chỉ nói quấy nói quá trong nhà với vợ con, anh em, thế mà ngoài cô ngồi với ai cứ cắn mỏ ngậm hạt thị. Cái bọn sẵn lòng đi dỗ bầu người ta toàn là hạng mặt nhân mọc lông trong bụng, đang ở thời-kỳ Âu-Á giao thông, cạnh tranh kịch-liệt, nghề gì việc gì cũng còn phải lập đoàn-thể hết lòng yêu dấu nhau mà mưu tính công việc cho có thể-lực mà nó mới được, phương-chi họ lại là « cho tạo lỗ rói rạc ra thì tương-lai quốc-dân mình tính ra thế nào ?

Còn đến hành-vi của các đoàn-thể ta ngày nay thì sao, tưởng nên lược kể ra đây nhân thể. Các hội hè ngày nay từ lớn chí nhỏ, từ lâu chí chóng, cũng chỉ mưu tính nay tiệc khánh thành, mai tiệc tiễn bạn, ngày kia sâm banh mừng được phẩm hàm, chớ công việc trong điều lệ đã mấy bọn làm được hết nghĩa-vụ ; sao mình bắt chước người mà chẳng mở mắt trông người ngẫm lại mình. Người qui-quốc ở ta đây đã chịu biết bao nhiêu bỏ bè sao không nghe thấy người ta tiếc tùng thết đãi luôn như mình !

Than ôi ! chủ nghĩa tập hội ở nước ta thật là hữu xác vô hồn, bề hình thức trông thật là như con voi nan phất giấy mà trong ruột rỗng tuếch từ đầu đến đuôi, nghĩ thật tức cười, câu phương ngôn nói : « dắt trâu giồng cày sắt seo » thật thế ; cái công-dức ở Âu-Mỹ đem giồng sang Á-đông này, thật có khi không được phong-thổ không hợp cách chẳng mà không sinh hoa quả được ? hỡi công-dức bao giờ có cảm-tình với người Việt vậy ?

Lương-Đình

HÀI ĐÀM

Thưa ngài

Một đứa trẻ con nhà chân lấm, ở nơi thôn-giã ra thăm thành-tỉnh ; một bữa nó ngẫm thấy các ông *to-tướng* nói chuyện với nhau, cần nào ở đâu cũng thêm một chữ « Thưa ngài ! ». Nó hỏi người ta ngơ-ra bảo nói thế mới lịch-sự.

Khi về nhà quê, nó quên mất chữ ngài, thành ra gặp ai nó cũng nói : « Thưa kẻn ! ». Người ta ngạc-nhiên hỏi nó ; nó đáp : « Nói thế mới ra giọng tỉnh-thành ! »

N. H.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán 1 giấy « tin báo, chừa lại thế nào thì biên rõ rằng vào đây, về gửi theo hai báo (0$ 20) bằng em cũng được) để chúi tiền giấy quán khỏi.

Đã xi không rõi tiền theo thì sở đã nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 21 Juin này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 0 f. 66.

Tin tàu. — Tàu *Hanoi* mang thư đi Haiphong (đường Hoihao và Kouang-tchéou wan) ở Haiphong sẽ chạy ngày 24 Juin hồi 8 giờ.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang đi Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối 23 Juin.

Tàu *Chombord* tới Đồ-sơn ngày hôm nay 21 Juin hồi 21 giờ.

Hội chợ Hanoi. — Đến ngày thứ ba 27 Juin này hồi 10 giờ sáng Hội-đồng Hội-chợ sẽ họp nghị tại phòng Thương-mại Hanoi.

Người qui-quốc thi tiếng ta. — Các viên chức người qui-quốc hoặc là người nhập tịch dân Pháp có tên sau này đều được trúng tuyển trong kỳ-thi tiếng ta độ trước :

Bực đệ nhất cấp

Bắc-kỳ

MM. Gombaud-Saintonge ; Hoang-huu-Phuong ; Gehin, Henri ; Balusseau, Auguste ; Lagisquet, Joseph ; Somleret Eugene ; M. Lemai, Louis ; Alibert, Jules ; Kagy, Alfred ; Mlle Gaillol, Yvonne ; Clément, Louis ; Progin, Paul Maurice ; Mlle Granier, Haddy ; MM. Fillion Paul ; Gille, Georges ; Hoffer, Alfred ; Apostoli Constantin ; Filippecki, Charles ; Cravssac, Rene ; Rossi, Louis ; Delevaux, Charles ; Bottier, Emile.

Nam-kỳ

MM. Nguyễn-van-Duyen ; Truong-v-Phu ; Dao, Jean Baptiste ; Mlle Vally, Josephine ; MM. Luchamp, Frédéric ; Caxale, Joseph ; Gong, Louis ; Bolliet, Alfred ; Bouscaren, Louis ; Morieul Alfred Edouard ; Nguyen-van-Suu ; Neyer, Charles.

Trung-kỳ

MM. Vo-vau-Qui ; Griffon ; Giraud ; Riviere ; Dartige ; Lebris

Bực đệ nhì cấp

Bắc-kỳ

MM. Nadaud, George ; Delsale Pierre ; Vire, René ; Vinay, Edouard Gombaud-Saintonge, François ; Durand, Valentin, Rechand, Jean-Marie Delamarre, Paul ; Gehin, Henri ; Soubrier, Henri ; Pauchont Alexis Somleret, Eugene.

Nam-kỳ

MM. Arnoux, Paul ; Thomas Alexis ; Saint-Aroman

Trung-kỳ

MM. Pham-Van-Muon ; Robert, Canus, Gryffont ; Rio.

Hội đồng đề-hình. — Hội-đồng đề-hình xét lại một cái án của Hội-đồng bảo-hộ đã bác trước thì đến ngày mai sẽ hội nghị tại Lạng-sơn.

Nhà thư-viện chánh. — Theo như khoản 9 và khoản 19, mục thứ hai trong bản quy-lệ ngày 28 Avril 1922 thì nhà thư-viện chánh sẽ đóng cửa từ ngày 1er đến ngày 1er Juillet để soạn các sách vở, lau dọn nhà cửa, và sửa chữa mọi khoản.

Vậy quan chủ sự nhà thư-viện có lời bá cáo để những nhà mượn sách biết mà đem giả thư-viện trước ngày 10 Juillet là hạn cuối cùng.

Trong tháng Juillet buổi sáng từ 9 đến 11 giờ, và buổi chiều từ 15 đến 17 giờ, lúc nào tại nhà thư-viện cũng có các viên chức dịch ở đó luôn để ai muốn hỏi gì cũng được.

Các cửa hàng bán rượu. — Hai đạo nghị-định về việc bán rượu mà bản quán đã nói hôm qua thì nay xin trích lược những đoạn chánh như sau này :

Phàm những người thuộc quyền các tòa Nam-án xử mà muốn mở cửa hàng bán rượu thì phải theo những điều-lệ trong nghị-định này :

Suốt địa-hạt Bắc-kỳ, từ rầy trở đi, các hàng cà-phê, các tửu-quán và cửa hàng rượu bán lẻng ngay tại hàng, hễ không có giấy phép của quan Thống-sứ Bắc-kỳ thì không được mở.

Những người muốn xin mở hàng cà-phê hàng bán rượu uống ngay tại hàng thì phải khai tên tuổi, chỗ ở, nghề nghiệp nhà ở 2· chỗ mở làng ở đâu, 3· hàng kỳ là của mình hay là của người khác, mà tên nhà chỗ là gì, 4· trong đơn có cam đoan bán rượu mạnh hay không, hay là chỉ bán những thứ rượu được phép bán mà thôi.

Đơn phải khai tại phủ huyện hay là sở cảnh-sát ; hễ quan sở-tại nhận đơn rồi thì giao giấy biên lai cho. Người khai giấy phải là người Annam và tự ra cũng phải ở trong hạt được ba năm rồi.

Nội trong 15 ngày thì quan phủ huyện, hay là quan cảnh-sát đệ đơn ấy lên quan Chánh Công-sứ cùng với một tờ trình về sự điều-tra cổ biên cả ý-kiến của lý-trưởng và chánh hay phó-tổng.

Quan Chánh Công-sứ lại đệ cả những giấy ấy lên quan Thống-sứ và ý-kiến thế nào cũng trình ngài rõ.

Được phép rồi chủ hay là đồi người quản-lý hoặc là đổi chỗ cũng phải khai trình. Những người chưa đầy 22 tuổi thì không được làm nghề bán rượu.

Những người đã can án về khinh lội hay trọng tội thì không được mở hàng rượu bán uống ngay tại trong hàng.

Những người can án về trọng tội thì cả đời không được bảo, còn những người can án về khinh tội, nếu trong hạn 5 năm sau khi hết tội mà không can án trọng tội nào nữa thì có thể được bảo. Nếu người can án được quyền thì cái quyền bảo rượu không mất nữa.

Những người bán rượu uống ngay tại cửa hàng mà phải phạt như những tội nói trên thì kể từ ngày can án trở đi không được mở hàng rượu nữa, là trong một cái thời hạn công bằng cái thời hạn án phạt. Người bán rượu phải phạt như vậy không bao giờ được làm một việc gì ở trong cửa hàng ấy nữa.

Trừ những người quyền lợi đã thành rồi không kể, từ rầy trở đi những hàng cà-phê, tửu-quán và các cửa hàng khác bán rượu uống ngay tại hàng mở ở chung quanh các nhà thờ-tự bất cứ đạo nào, chung quanh các nghĩa-địa và các nhà nói ở trong điều thứ 16 đoạn thứ ba trong cái-dụ ngày 27 Janvier 1919 thì kể từ công ngoài các nhà thờ, các nghĩa địa phải cách 100 thước đi thẳng.

(Còn nữa).

Bài diễn-văn của quan Tissot nguyên *Khâm-sứ Trung kỳ đọc tại bữa tiệc ở hội Tri-trí khư sau ngày :*

Thưa ông hội-trưởng

Trình các ngài,

Các ngài có lòng mời tôi đến tới không thì đến dự lễ này được thì thực là làm một điều buồn lắm. Các ngài nghĩ mà xem, tôi có một lẽ riêng lấy làm vui vẻ về ngày lễ mà các ngài đặt ra ngày hôm nay, là ngày lễ những năm thứ ba mươi của hội Tri-trí xứ Bắc-kỳ.

Bẽ hai mươi năm năm nay, khi tôi mới bắt đầu đến hội quán của các ông thì tôi đã từng đảng dẫn điều thuyết, đã từng giữ cuộc thư-ký tại hội đồng bảo trợ của hội các ông mà hồi đó ông bạn tôi là quan cố văn Avril, làm chủ tọa vẫn có mặt M. Bayle giữ độ ngài.

Than ôi, ngày nay trông vào bảng những anh sáng lập ra hội đó các ông thì đã thấy thiếu mất mấi chiếu điều đó thực-là đau đớn, tuy vậy tôi lúc nay được ngồi giữa đông đủ các ông đề thì lòng tôi vui mừng một cách đầm thắm và thực thà không x-ết. Tuổi thì đối với các ngài đã qua vẫng rồi ta còn giữ một ít gì nhớ cảm động !

Tôi nếu hội các ông, vì rằng đã bao năm nay tôi thấy hội các ông có làm được nhiều việc, không bề phô phang, không kể làm huyên náo chút nào ; hội các ông đã làm được một cái công cuộc cao thượng hữu ích thực là xứng đáng. Trông về lối trước đã qua, xét đến kết quả rõ rệt, mà các ông đã hết lòng bền chí gây nên, thực đã khiến cho các ông có thể xứng tâm mãn ý. Đó thực là một lẽ mà các ông càng thêm phấn khởi lên lắm, không của cải gì ngăn trở đã đưng lại được nữa.

Trước mắt các ông đại biểu nền quan
Toàn quyền Robin và quan Thống-sứ Monzaillot tôi được hân hạnh mà giải tỏ cùng các ông cái tinh quí mến thân thiết của chúng tôi đối với cái hội viện hội đồng trị sự, các ông nguyên hội trưởng và các ông Giáo-sư hội các ông. Vì các ông đã độc một lòng theo đuổi một cách xứng đáng, gây nên một sự nghiệp tuyệt thời, vì có những trác kiến hay, xác đề lập nên nhiều công cuộc mới như trường Tả đạo dục vậy.

Chúng tôi mừng các ông đã khiến cho những người chung quanh các ông biết yêu mến dân nước Đại-pháp, các ông đây cho những học-trò biết và có ưa thích đến những gì tốt đẹp của xứ các ông, đây cho họ chớ có ruồng bỏ cái gì ta tin cậy tôi phó trước kia lưu truyền tại. Cái tinh ái quốc mà các ông tỏ với nước các ông, không khiến cho chúng tôi nghi kỵ chút nào, vì chúng tôi biết rằng cái dân ấy ở trong lòng các công nó liên kết với cái tình ái-yêm trong trong nước Pháp để có thể gây được nên ở trong tâm-khảm của các ông. Cuộng tôi khát trọng thì có các quê hương, vì mỗi nơi có một quốc-dân, mỗi nơi có một tài trí, một tinh cách riêng đáo

mong rằng sau các ông quốc-dân quê-hương của các ông đây. Cái sự đem hòa hợp nhau của chúng tôi cũng là mong cho mai dân Pháp Việt đông đảo tương trí, mỗi ngày một thêm thân thiết, được chặt mối giây tương trợ vững vàng, vừa về vật chất, là hai thứ đều làm nên cốt yếu, làm cái cơ sở cho sự hợp quần đời lâu và vĩ đại.

Tôi còn nhớ hồi năm 1916 hay là năm 1917, có đọc một bài diễn văn của ông học trò trường Pháp Việt Nam-định, dưới bài ấy tôi có ký một chữ điếu. Bây nhà nhắc lại để các ông nghe. Hồi đó tôi có ý muốn nói cho những cậu học trò nhỏ ngoan mày lời nhu-hòa, mà đủ tương những lời ấy tôi bây giờ vẫn còn giá trị.

Bấy giờ tôi nói vẫn tắt rằng : Các cậu học-sinh, tôi ở xứ này cũng đã lâu, mà tôi rất là nhiều người Annam có tướng rằng thượng lưu trong nước chỉ là ở văn-tự mà ra. Cái đó thực là lầm ! Các cậu phải biết rằng thượng lưu trong nước là ở tiền cả trong tờ đất, và trong tất cả các hạng người giúp sự hoạt động của nhân loại. Có hai thượng lưu là luân-lý và công có bậc thượng-lưu về học-thức.

Trong việc văn-tự, trong một nghề xuất thân, mỗi người học tới cực điểm, mà về đường nào cũng có nhiều người thành tài cả. Kia hỏi bao nhiêu là các viện chức ở các sở, cả đời chỉ bỏ bọ sung sướng chức sự phụ tòng, phải làm những công việc mỏ tối, bao giờ cũng như bao giờ, chẳng hề thấy đời những công việc ấy, thực không xứng đáng cho những người có tư-cách và có tâm-tư chút nào. Có nhiều kẻ thiếu niên hiếu rõ cái ấo tập vua nhà lắm coi những người sống sống thường là mạt nghệ, cho nên đi quay ra đi buôn, làm nghề cày cấy, thì đến được lịch lợi và mãn nguyện hơn. Nhân ngày hôm nay đây, tôi xin nói nhắc lại, nhất là cho các bậc phụ-huynh để liệu cách chỉ lối đưa đường cho tử đệ,

Sau này tôi xin tỏ lại một lần nữa cái việc hay mà chúng tôi vẫn nghĩ đến, về những sự bền lòng bền sức của các ông giáo hội Tri-trí, về cái lòng giúp ý tập chẳng có trông mong quyền lợi gì các của hạng hội-viên, luôn luôn tỏ cho đuổi và khuyến trương cái công cuộc của mấy ông thông-dụng giáo ở Hanoi đã dựng nên từ năm 1892.

Tôi được cái danh dự thay mặt quan chức-tộc hội-đồng bảo trợ Lemaire, vậy tôi xin thay ngài mà cảm ơn quan Thống-sứ Bắc-kỳ Monzaillot đã có quan Poulin đây đại-diện ngài đến dự cái lễ thân ái này, mà quan Poulin thì vẫn là một quan Thống-sứ lịch lợi về đường học-vấn là ngài thường chú-ý đến luôn, và hơn nữa đã đến đây tỏ tấm lòng quyến-ái cao xa của quan thủ hiến bảo-hộ xứ này. Tôi xin cảm ơn cả quan Đốc-lý Monroux đã bỏ cả đến dự lễ cùng chúng tôi ngày hôm nay, chính quan lớn cũng vẫn sẵn lòng khuyến khích về việc học tập.

Xin xem cuộc hội Tri-Trí Bắc kỳ được vinh vẻ hưng long, ấy là cái phần thưởng của sự tận tâm tận lực. Tôi xin nâng cốc rượu này chúc những ông hàng hội, chúc những cho các hội-viên, cố mặt đây hay vắng mặt đây, ai lại là chúc quan Thanh-tra Thuộc-địa Salles là một người đã giúp cho hàng hội ấy bước ban đầu không bỡ vấp vấp, nghĩa là cái thời kỳ rất khó khăn của hàng hội vậy.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam v-

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển. . . . . 0$ 80

Tiền cước mỗi quyển. . . 0 . 12

Ái ở xa, xin viết thư về cho

ông Bùi-xuân-Thành

61-63 *Rue du Coton, Hanoi.*

Thi Thương chính. — Kỳ thi Thương-chính nay đã xong hết rồi, sẽ đợi sở đồ của Bắc Trung Nam tâm kỳ kể thứ tự như sau này :

1. MM Phạm-ngọc-Sinh, 2. Ng bá-Thân. 3 Đặng hữu-Thiêm, 4. Đỗ Đình-Thiệu, 5. Ng-v Luận 6. Đỗ-ng c-Thiệp 7. Ng-v-Hiền, 8. Ng-mạnh-Bảm, 9. Ng phn-Lich, Bắc kỳ ; 10. Cao-hoài-Sang. Nam-kỳ ; 11. Hoàng-tu-Văn, 12. Lê đình-Cẩrc, Trung-kỳ ; 13 Lê-khắc-Tương, Trung-kỳ ; 14. Ng-văn-Tho, ;15.Ng-ngọc-Thụy, 16.Ng-Nhuan, Bắc-kỳ 17. Đinh-thảo-Kiên, Trung-kỳ ; 18 Ng-thac-Quyab, 19. Ng-đức-Lâm, 20. Trương-ngọc-Hảo, 21. Đỗ-hữu-Bách, 22. Đinh-vă n-Chinh 23. Vũ-Lực Ngọc, 24. Đặng vũ-Quát. 25. Dương đình-Tây. 26 Lê-minh-Vân, 27. Ng-hữu-Ngọc, Bắc-kỳ ; 28 Lê-đức An, 29. Ng-Tuân. Trung-kỳ ; 30. Ng-Thịnh, 31. Trần-văn-Thanh, Ng-v Chuyên, Bắc-kỳ.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Số 58 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : Alexandre Dumas

Dịch-giả : Nguyễn-Bá

Bọn thuyền chài liền hop lại với nhỏ, rồi cả bọn theo *Địch-by* đi đến đẩy liền bán cơm rượu linh, là còn nhớ đó là chỗ quan nguyên-súy cho bọn này ở nhờ một tối. Trong lúc đi khuất trong bóng tối, bọn thuyền chài đi gần tên linh hộ thân dắt nhà qui-phái *Phập* vào dinh quan nguyên-súy, Nhà qui-phái ấy cưỡi ngựa khoác một chiếc áo tơi rộng, cho nên người đầu bọn thuyền chài đủ tỏ mỏ đến dâu cũng không thể trông thấy mặt. Còn nhà qui-phái thì không ngờ rằng mình gặp người đồng xứ, nên cũng không chú-ý đến bọn thuyền chài. Viên phó tướng dẫn bọn khách vào trong một cái lều cũng sạch sẽ, một mụ hàng ở trong ấy với sắn đưa con ở trong đó phải ra cả ngoài mà tìm chỗ ngủ. Một đồng lửa đốt ngoài cửa đều chiếu ánh sáng đỏ hồng hồng vào những nắm cỏ trên bãi bể, bày-ba giờ đưa phật phới Khi bọn thuyền chài đã xếp đọn được chỗ nằm yên ổn cả rồi thì viên phó-tướng chào và cho người đầu bọn biết rằng đứng ở cửa lều thì có thể trông thấy được những cột buồm ở chiếc thuyền đang bập bềnh trên sóng *Tuit*, coi đó thì biết thuyền chưa chìm hẳn ; người đầu bọn thuyền chài thấy vậy thì ra ý mừng rỡ lắm.

Vài kho tang

Nhà qui-phái *Pháp* mà *Si-bi-thái* vào báo cho nguyên-súy *Môn-cơ*, vừa trùm áo tơi kín mít mà đi qua bên cạnh bọn thuyền chài ở trong dinh nguyên-súy đi ra chưa đầy năm phút, nhà qui-phái ấy đi qua các trại lính không chịu ngang nhìn ngửa, sự hóa ra người không kín đáo. Viên bộ tướng vâng lệnh quan nguyên súy, dẫn nhà qui-phái ấy vào trong trướng. Nhà qui phái vào chỗ ở phía ngoài. *Môn-cơ* chỉ ngồi nghe những lời trình bà ; các các bộ hạ và nhìn qua khe mi mà xem mặt người xin vào nói chuyện với mình xong, thì ra ngay. Hễ các tướng-sĩ cùng đi với nhà qui-phái đến về thuật lại rằng nhà qui-phái ấy là người rất kín đáo, chỉ nhìn trong một lúc khe khẽ mà thôi, một người rất đa ngôi như *Môn-cơ* nhà qui-phái lại được tiếp đãi một cách tử tế hơn lòng mình nghĩ trước. Tuy vậy, *Môn-cơ* cũng đã quen tính khi giáp mặt người khách lạ thì giương cặp mắt sắc như dao mà nhìn chòng chọc. Người khách lạ cũng nhìn mà không lúng túng chút nào. Trong một hồi lâu, *Môn-cơ* ra hiệu vẫn bằng tay vừa bằng đầu, tỏ ý mình đang chờ khách nói. Nhà qui-phái nói tiếng *Anh* rất lịch-sự :

— Bẩm quan nguyên-súy, tôi xin vào yết kiến quan nguyên-súy có việc rất là hệ-trọng.

Môn-cơ trả lời bằng tiếng *Pháp* :

— Tác-hạ là người lục-châu mà nói tiếng tế-quốc thông như vậy thật là hiếm có. Tr-chức xin cam lỗi với tác hạ, vì câu hỏi này hầu không kín đáo, chẳng hay tác-hạ nói tiếng *Pháp* có được thông như vậy hay chăng ?

— Bẩm tướng-công, tôi nói tiếng *Anh* khi đồ đăng như vậy chẳng có lấy gì làm lạ, vì trong thời tôi còn nhỏ tuổi, tôi đã ở bên *Anh* quốc, thì thời lỳ tôi có đi du-lịch sang *Anh*-quốc hai lần nữa.

Mấy lời ấy nói bằng tiếng *Pháp* rất đào hoạt, rõ ra một người *Pháp*, một người *Pháp ở quanh vùng Tuc.*

— Ở tế quốc, tác hạ ngụ tại phương nào ?

— Trong thuở trẻ, tôi ở *Luân đôn* bẩm tướng-công ; rồi đến năm 1635 tôi đi ngao-du sang *Nhà-cót-lan* ; năm 1648 tôi ở *Nữa-cét-xơ* 11 lâu, nhất là hay ở trong nhà ông mà đạo binh của tướng-công hiện đóng ở ngoài vườn này.

— Ti chức phải hỏi lấy nhiều lời, tác-hạ cũng hiểu mà thứ lỗi đi cho.

— Nếu tướng-công không hỏi như vậy thì tôi cũng lấy làm ngạc nhiên lắm, bẩm tướng công.

Giờ, chẳng hay tôi có thể giúp tác-hạ được việc gì, tác-hạ cần đến tôi có việc gì chăng ?

— Bẩm tướng-công, thế này.... Nhưng trước hết, chẳng hay chỉ có một mình tướng-công với tôi ở đây hay còn có ai nữa chăng ?

— Chỉ có tác-hạ với tôi, trừ ra có toán lính canh đứng phía ngoài.

Môn-cơ nói vậy rồi vén màn cho nhà qui-phái xem tên lính canh đứng cách đó chừng mười bước, gọi một tiếng thì chỉ trong một giây, tên lính ấy có thể vào được ngay. Nhà qui phái nói có giọng điệm đạm như thể đã quen thuộc với người mình nói đã lâu.

— Nếu vậy, bẩm tướng-công, tôi đã quyết định thực chuyện với tướng công, vì tôi đã biết tướng công là người tương-thiện. Và lại câu chuyện tôi sắp thưa với tướng-công đây sẽ tỏ rằng tôi mến phục tướng-công không biết đường nào.

Môn-cơ nghe nói như vậy thì ngạc nhiên, ngược cặp mắt sáng quắc lên mà nhìn khách, vì cái cách nói ấy đã làm cho khách mình chỉ là người ngang hàng với nhau thôi. Nét mặt *Môn-cơ* không hề thấy khác, duy có giọng nói hơi đổi, tỏ ra ý không bằng lòng :

— Đa tạ ngài, nhưng chẳng hay ngài là ai đã ? xin ngài cho tôi biết qui hiệu ngài là gì ?

— Tôi đã xưng tên hiệu với viên đội-trưởng của ngài, thưa ngài.

— Xin ngài thứ lỗi cho nó ; nó vốn là người *Tô-cách-lan* khó mà nhớ được.

A-tố nghiêng mình mà rằng :

— Ngu-hạ đây, tiểu hiệu là *La-phe bá-tước*.

Môn-cơ cố nhớ lại mà rằng :

La-phe bá-tước ! Cam lỗi với tôn-ông, nhưng nghe như tôi mới nghe thấy qui-hiệu lần này là một, chẳng hay ngài có quyền chức gì tại *Pháp* triều chăng ?

— Không, tôi chỉ là một nhà quí-tộc.

— Ngài có phẩm-trước gì chăng ?

— *Sắc-lệ* đệ nhất Hoàng đế có phong cho tôi làm võ-sĩ trong *Miệt-đài hội* ; Hoàng-thái-hậu *Anh-na* có cho tôi cái huy-chương của hội *Thánh thân*, phẩm trước của tôi chỉ có thế, thưa ngài.

— *Miệt-đài hội* ? *Thánh-thân hội* ! Ngài là võ-sĩ trong hai hội ấy ?

— Phải.

— Nhưng có cơ hội gì mà ngài được cái đặc-hạnh ấy ?

— Bẩm, nhân tôi có giúp cho Hoàng thượng và lệnh-bà chút việc mọn.

Môn-cơ lấy làm ngạc nhiên mà nhìn con người vừa tầm thường mà vừa cả lớn lẩy. Đến sau *Môn-cơ* cũng nhớ không muốn thóc mách hiềm xem vì đâu mà con người ấy lại tầm thường mà cả lớn như vậy, và khách cũng không có ý muốn phô ra giải đái lời hơn nữa.

— Chính tôn-ông hôm qua có đến chỗ tiền quân ?

— Và bị đuổi, phải, thưa ngài.

— Nhiều viên võ-tướng không để cho ai vào trong trại mình, nhất là hôm trước một ngày đại trận. Nhưng tôi đây tôi không giống như những bọn, tôi không muốn bỏ việc gì sót lại sau lưng....

(Còn nữa).

ĐỒNG-HỒ VỎ KÉN

BẢO HÀNH 5 NĂM

Máy chạy tốt nhất bụng

Có cả vòng đeo tay bằng gia rất đẹp

Mỗi ai xem tờ « Bắc tân văn » đều quảng cáo giờ báo đảm

Giá. . . . . 5 $ 75

Bán ở nước :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Pho Pas. Bert. — HANOI

3009

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cao-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đủ dược, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gởi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài tự rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ

« Nhà Bản-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

FỚI KẺ PHẢI ĐAU

Hãy kêu các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải ăn khi quán mà đề chữa thuốc không khỏi được, hoặc là đã không chữa chắc nữa có nay hãy nhớ những người phải đau khi quen đã khỏi mãn, hoặc phải đau ở phổi ; nay hãy coi người phổ thông lắm nay tới khuyên các người nên nhớ ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước xưa tôi đã nói là một bệnh phổ thông, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nước tới. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con nối, truyền cho nối một đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế sao các người có biết không ? Nên có bệnh mà không chữa đi, thì trong bốn năm, hoặc 100 năm nay giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người ốm bệnh là tuổi sinh ra những con nối phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà để thai sinh con đẻ ra được, thì chỉ sinh con chết yểu đẻ, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nhẽ các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nên các người không muốn giống Nam Việt tiêu diệt đi, thì hãy chữa bệnh đi mới được.

Vậy nói vắn tắt : cao hiệu Bảo chế MONTÈS số 54 *Rue Paul Bert* mới bắt mua một lọ BRONCHORESUM giá là 2 $ 00. Sáng và chiều trước và khi ăn cơm, tự nhung một lần nếp, uống một lọ, thì ít ngày khỏi ngay và hết đau.

BRONCHORESUM
Một lọ . . . . . 2 $ 00

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon
Giá một lít . . . . . 2 $ 25

DẦU GAN CÁ THU
Một lít. . . . . 12 f. 00
Bộ từ 1 $ 90 đến 2 $ 00 (tùy theo giá bọc Hãng Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu (SIROP N)
Một chai. . . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »
Một lọ. . . . . 4 f. 45
Bộ 6 $ 70 đến 6 $ 80
Sáu lọ. . . . . 24 f. 50
Bộ 5 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »
Một lọ . . . . . 11 f. 50
Bộ 1 $ 70 đến 1 $ 80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA
Thuốc (mầu-đỏ) bổ huyết
Một lọ . . . . . 11 f. 40
Bộ 1 $ 80 đến 1 $ 90

CACHETS ANTIGRIPPES
Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa hay thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu về số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên rồi uống nước rất nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Rất càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rất nhiều nước nóng và ở người cho nóng đun thì chỉ trong 24 giờ là khỏi

Bảo chế MONTÈS, 54 phố Paul-Bert. Hanoi

Thi tốt-nghiệp trường Cao-đẳng Thú y. — Kỳ thi viết trường Cao-đẳng Thú-y đã xong từ chiều hôm thứ bảy 17 Juin 1922.

Số ứng thí 13 người, 6 người Bắc-kỳ, 5 người Nam-kỳ, 1 người Trung-kỳ và 1 người Cao-mên.

Các đầu bài thi xin lục đăng như sau này :

Buổi sáng 15 Juin 1922

Pathologies Interne et Générale

1° De la pleurésie chez le cheval (Definition — Causes — Symptômes — Lésions — Diagnostic — Traitement.)

2° Les tumeurs.

Definir ce qu'est une tumeur — Donner la classification des tumeurs Indiquer le traitement en général.

Buổi chiều.

Therapeutique

Des anthelminthiques

Enumeration Proprietés — Effets et indications thérapeutique Mode d'administration en général des anthelminthiques.

Buổi sáng 15 Juin 1922

Maladies contagieuses et Police sanitaire

1° Peste bovine

Symptômes — Lésions Diagnostic differentiel avec d'autres maladies.

2° Un cas de morve étant constaté dans une écurie, exposer les mesures à prendre.

Buổi chiều.

Zootechnie

Enumerer et decrire des méthodes de la reproduction.

Buổi sáng 17 Juin 1922

Pathologie externe

De la nerf-ferure.

Definition — Anatomie de la région — Causes Symptômes Lésions — Traitement

Obstetrique

Que faire dans le cas où, au moment de l'accouchement, le col de l'uterus ne se dilate pas ?

Bằng sơ-học Pháp-Việt. — Trong bảng tên các học-sinh rủng vừa kỳ thi Sơ-học Pháp-Việt có một vài tên đáng lắm, nay cải chính lại như sau này :

Cậu Nguyễn đức Viễm trước đăng lầm là Nguyễn-đức-Viễn, Trần-thúc-Hoan, trước đăng lầm là Trần phúc-Hoan.

Cuộc du-hành. — Cuộc du hành các đảo và Sầm-sơn của hiệu Tong-Yuré-Tai, xem trang thứ tư.

Đường đi Sơn la. — Quan công-sứ Sơn-la bá cáo rằng vì nước sông lên thì từ nay cho đến đầu tháng Septembre việc thông thương không thể mượn đường Đà-giang (sông Bờ) được.

Vô tuyến điện. — Vì ở trên không-trung nhiều động cho nên vô tuyến điện Bordeau, ngày 21 Juin sẽ vô-tuyến Bạch-mai chưa nhận được.

Tiền đền cho các nhà bị lấy đất đào sông — Quan Toàn-quyền đã ký nghị định cho phép lấy một số tiền là 18 836 p. 26 để trả cho các nhà bị lấy ruộng đất để đào sông dẫn thủy nhập điền tại Vĩnh-yên (lô thứ năm) ở vào gần khoảng kilomètres 39 + 300 đến 49+715 ở đường số 11 và 12.

Trường Quảng-yên. — Đến 26 Juin thì trường Quảng-yên bắt đầu dạy lớp thi Concours d'admission vào trường Bảo hộ và Ecole Normale. Ai muốn xin học hoặc hỏi gì xin lại ở Trường (26 rue du Snore) Buổi sáng từ 7 h. đến 11 h.

NHÀ CHO THUÊ

Cái nhà số 38 phố Tiên-Tsin (bên Gà cửa Đông) cho thuê. Hỏi tại bản-quán

3262

Trường Trương-minh-Ban, — Đến ngày 1er Juillet này thì lại khai trường. Trong mấy tháng hè thì chỉ dạy có buổi sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, lớp nào cũng có học. Nhưng chương-trình học chỉ có Pháp-văn và toán-pháp mà thôi. Lại mở thêm một lớp dạy tiếng *Anh* chia ra làm hai ban (1er et 2e séries), và một lớp dạy học-trò có bằng tốt-nghiệp rồi để thi vào trường Bảo-hộ (Concours d'admission).

Ai muốn xin vào thì phải kịp để đơn đến trường Truong-minh-Sanh 24 Boulevard Amiral Courbet, trước ngày 30 Juin 1922 kẻo trễ,

Xuất bản lần thứ hai. Bộ « Song phương kỳ-duyên » của bản-báo dịch thuật hiện đang sắp chữ để in lần thứ hai. Lần này có sửa lại ; lại có thêm nhiều bức tranh vẽ của hai nhà danh-họa là M. Tạ-đình-Ninh và M Trần-Phiệt ; lại có một bài bình-phẩm của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ. Ngài nào muốn mua, xin viết thư ngay cho dịch-giả là ông Nguyễn-đỗ-Mục Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi.

Dịch trâu bò. — Hạt tổng Hương-canh huyện Bình-xuyên tỉnh Vĩnh-yên có dịch trâu bò

Cướp đường Tên Ng.v-Trinh 31 tuổi linh nhà thuốc số 470 quán làng Lương-yên (hộ ngũ) ăn cướp của người hàng thịt là Ng-thị Cả mất đôi hoa tai vàng thì nay đã phải bắt giam để xét.

Toán pháp :

I. — Une fontaine débite 36 litres d'eau en 30 minutes, une deuxième 45 litres en 3/4 d'heure, une troisième 51 litres en 18 minutes. On demande : 1° Quelle quantité d'eau chaque fontaine débite en une heure ? 2° Quel temps, à une minute près, mettront les trois fontaines ensemble pour remplir un bassin de 1 m³

II. — Une personne adulte fait 17 inspirations par minute. Elle introduit chaque fois dans ses poumons 3.7 de litre d'air. Quel est le nombre de litres d'air introduits en 7 heures ?

Tinh danh các câu học-sinh trúng tuyển kỳ thi Thành-chung tốt nghiệp. — Những câu học-sinh có tinh danh sau nầy đã trúng tuyển kỳ thi Thành-chung tốt-nghiệp và đã niêm yết tinh danh ở trên bảng :

MM. Trần Phu. Trương-Mân. Thân-trong Khôi, Trần-văn-Tang, Ng-cúc-Đoàn, Phạm-v-Huyên. Phạm-khắc Hòe, Lê-phan Thoại, Tạ-nguyên-Liên. Lê đình-Phú, Ung-Phổ, Thái-văn-Cư, Trần-Đăng. Trần-tiên-Ngu Đoàn duy Cảng, Ng-phan-Khanh, Võ-văn-Tuệ, Nguyễn-khiêm-Ích, Ng-tri-Khiết, Ngô-văn-Phó.

Kỳ thi tham-tá khoa Tài-chánh — Sáng hôm 15 Juin tại trường Pháp-bổ túc là trường Pháp-chánh đã mở khoa thi Tham-tá tài-chánh để thi những người học-sanh đã từng học tại trường ấy và những người đã thi đỗ kỳ thi viết năm ngoái. Kỳ thi năm nay cũng là một kỳ thi vấn đáp mà thôi, chớ không có bài viết như năm ngoái. Sau khi vấn đáp đã xong thời Hội-đồng đã lấy được bốn người :

M.M. Lê-khắc-Tuởng, Trần-văn-Lý, Phan-v-Nhàn, và Phạm-văn-Tiếu.

Cái nhân tài ở trường Pháp-chính. Huế chẳng phải là kém, trong ba bốn năm nay có những người lựa đi học khoa chánh-trị, khoa tài-chánh ở Hanoi, nay lại trúng tuyển được bốn người thật cũng khá nên mừng. Bản-quán có lời chúc mừng bốn ông tham-tá mới thi đỗ.

Linh cảnh-sát phải cạn to. — Cách vài hôm nay ở Đông-ba có một người linh cảnh-sát chết tại dưới nước ở lối hàng Bè gần nơi bến Tượng. Cái tai nạn rủi ro đã đến cho người linh ấy, nghe đâu chỉ bởi một sự bất bình rất nhỏ mà gây nên một cái tai họa rất to. Người ta nói rằng : số là bọn người linh khố đỏ vào xem hát ở rạp N. B. ; vào xem mà không mua vé cho nên đã bị người chủ rạp trích xuất rồi lại bị linh cảnh-sát bắt mà giải vào sở Cảnh-sát để trừng trị, nhưng khi bắt thời cái bắt được một, còn hai người thời lẩn thoát. Vậy trong khi người linh bị nắm đang phải giam thời có một tiếng hơn mười lăm người, nghe đâu cũng toàn là bọn linh khố đỏ cả bọn ấy đi vừa đến nơi bến Tượng gặp một người linh cảnh-sát đương đi tuần giữa đường, liền đến hành-hung. Người linh cảnh-sát nầy vốn không biết niềm khiêm gì lại không can phạm đến bọn linh khố-đỏ, thế mà bọn ấy cố ra sức trả thù, làm thế nào mà người linh cảnh-sát phải rơi xuống giòng sông mà chết. Thật đã oan khổ thay ! Liền khi ấy người ta đã rời xác người linh cảnh-sát để đem vào nhà thương mà khám xét thương tích còn tỉ linh kia cũng đã bị bắt để ra vẫn tội linh.

Ước ao rằng quan trên cao minh ra cứu rỗi rằng để trị tội những kẻ bất lương xem thành mạng người không dị như thế. Thật là một việc rất hiếm có ở nơi nổ-đô lắm vậy.

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Tình khử lưu. — M Henri Marcel là quan thầy thuốc ở nhà thương Hà-đông vừa thăng chức đương tại tỉnh ấy ngày thứ bảy trước Trong tỉnh ai được tin đó cũng lấy làm Tiếc mến lắm, vì ông chẳng những là một nhà y-sư giỏi mà lại là một người ban hay giúp việc người.

BẮC-GIANG

Lễ phát phần thưởng. — Hồi 4 giờ chiều hôm chủ nhật 18 Juin trường Pháp-Việt Cách-trí (Tu-mại) thuộc huyện Yên-dũng, có làm lễ phát phần thưởng cho các học sinh rất trọng thể. Nhà trường hôm ấy trang hoàng đẹp đẽ lắm : trước cửa có làm một cái cổng kết lá, cải hoa, chung quanh cắm cờ Đại-pháp, cờ lệt-Nam, treo đèn ngũ sắc, giữa sân có bảy cái bàn độc bài vọng trông rất ngoạn mục. Hơn một giờ chiều các thân hào sở tại, các học sinh ăn mặc lịch sự đã đến đông đủ cả. Bốn giờ kém mười lăm quan huyện đến thì phường bát âm nổi hiệu chào, lại xéo tiếng pháo kêu vang. Quan huyện cùng các ông đi dự tiệc ăn loạ đâu đấy, trước khi nâng cốc rượu bia thì ông chưởng giáo Võ-văn-Tân trường ấy có đứng lên đọc một bài diễn văn bằng Nam-ngữ để cảm ơn quan huyện với các quí chức thân hào rồi nói đến sự ích lợi của chính-phủ Bảo-hộ khai hóa việc tân học cho dân ta, vân vân... lời lẽ rất rõi chảy, tiếc rằng dài quá không kể thấu. Đoạn, quan huyện cũng đứng lên đáp lại một bài nghe rất sâu sắc, rất ích lợi cho nhân dân ; vừa dứt lời bát âm lại nổi hiệu, pháo lại có tiếng nổ thật là vui vẻ quá rất các thân đó, ông chưởng giáo lại đọc một bài khuyến nhủ học-trò về sự vệ-sinh, giúp đỡ cha mẹ, nâng ón lại bài cũ, vân vân., tương những ngày nghỉ hè. Đọc vừa xong, học-trò vỗ tay vui về, rồi ông chưởng giáo cầm sổ gọi tên những cậu được thưởng để giao phần thưởng cho, mỗi đến 5 giờ mới giải tán.

Biên sơa

VIỆC KINH-ĐÔ

Các trường nghỉ hè. — Bắt đầu từ bữa 11 Juin 1922 nầy thời các trường học ở Trung-kỳ nghỉ hè cho đến ngày 11 Septembre thời tựa học. Trong khi các học-trò rảnh rang, tưởng nên nhớ chữ « ôn cố tri tân » kẻo mà trong lúc thanh-xuân là khi học-hành nên cần mẫn và thời giờ phải qui lắm vậy.

Kỳ thi Sơ-học Pháp-Việt. — Sáng ngày 17 Juin tại trường Quốc-học đã mở cuộc thi bằng cấp Sơ-học tốt-nghiệp, số học-sanh ứng thí là 453 người, những đề mục kỳ thi viết như sau này :-

Âm tả :

Quelquefois je me figure que je suis suspendu en l'air, et que j'y demeure sans mouvement, pendant que la terre tourne sous moi en vingt-quatre heures. Je vois passer sous mes yeux tous ces visages différents : les uns blancs, les autres noirs, les autres jaunes. D'abord ce sont des chapeaux, et puis des têtes chevelues, et puis des têtes rases ; tantôt des villes à clochers ; tantôt des villes dont les mouvements sont terminés par des croissants ; tantôt des villes de porcelaine ; tantot de grands pays qui n'ont que des cabanes ; ici de vastes mers, là des déserts épouvantables, enfin toutes cette variété qui est la surface de la terre.

D'après Fontenelle.

Luận Pháp-văn :

Les imprudences. — Quelles sont celles dont vous êtes le plus souvent témoins : (chez les enfants, chez les grandes personnes). Dites ce qu'il faudrait faire pour éviter chacune d'elles?

Toán pháp :

1. — Une fontaine débite 36 litres d'eau en 30 minutes, une deuxième 45 litres en 3/4 d'heure, une troisième 51 litres en 18 minutes. On demande : 1° Quelle quantité d'eau chaque fontaine débite en une heure ? 2° Quel temps, à une minute près, mettront les trois fontaines ensemble pour remplir un bassin de 1 m³

II. — Une personne adulte fait 17 inspirations par minute. Elle introduit chaque fois dans ses poumons 3.7 de litre d'air. Quel est le nombre de litres d'air introduits en 7 heures ?

Tinh danh các câu học-sinh trúng tuyển kỳ thi Thành-chung tốt nghiệp. — Những câu học-sinh có tinh danh sau nầy đã trúng tuyển kỳ thi Thành-chung tốt-nghiệp và đã niêm yết tinh danh ở trên bảng :

MM. Trần Phu. Trương-Mân. Thân-trong Khôi, Trần-văn-Tang, Ng-cúc-Đoàn, Phạm-v-Huyên. Phạm-khắc Hòe, Lê-phan Thoại, Tạ-nguyên-Liên. Lê đình-Phú, Ung-Phổ, Thái-văn-Cư, Trần-Đăng. Trần-tiên-Ngu Đoàn duy Cảng, Ng-phan-Khanh, Võ-văn-Tuệ, Nguyễn-khiêm-Ích, Ng-tri-Khiết, Ngô-văn-Phó.

Kỳ thi tham-tá khoa Tài-chánh — Sáng hôm 15 Juin tại trường Pháp-bổ túc là trường Pháp-chánh đã mở khoa thi Tham-tá tài-chánh để thi những người học-sanh đã từng học tại trường ấy và những người đã thi đỗ kỳ thi viết năm ngoái. Kỳ thi năm nay cũng là một kỳ thi vấn đáp mà thôi, chớ không có bài viết như năm ngoái. Sau khi vấn đáp đã xong thời Hội-đồng đã lấy được bốn người :

M.M. Lê-khắc-Tuởng, Trần-văn-Lý, Phan-v-Nhàn, và Phạm-văn-Tiếu.

Cái nhân tài ở trường Pháp-chính. Huế chẳng phải là kém, trong ba bốn năm nay có những người lựa đi học khoa chánh-trị, khoa tài-chánh ở Hanoi, nay lại trúng tuyển được bốn người thật cũng khá nên mừng. Bản-quán có lời chúc mừng bốn ông tham-tá mới thi đỗ.

Linh cảnh-sát phải cạn to. — Cách vài hôm nay ở Đông-ba có một người linh cảnh-sát chết tại dưới nước ở lối hàng Bè gần nơi bến Tượng. Cái tai nạn rủi ro đã đến cho người linh ấy, nghe đâu chỉ bởi một sự bất bình rất nhỏ mà gây nên một cái tai họa rất to. Người ta nói rằng : số là bọn người linh khố đỏ vào xem hát ở rạp N. B. ; vào xem mà không mua vé cho nên đã bị người chủ rạp trích xuất rồi lại bị linh cảnh-sát bắt mà giải vào sở Cảnh-sát để trừng trị, nhưng khi bắt thời cái bắt được một, còn hai người thời lẩn thoát. Vậy trong khi người linh bị nắm đang phải giam thời có một tiếng hơn mười lăm người, nghe đâu cũng toàn là bọn linh khố đỏ cả bọn ấy đi vừa đến nơi bến Tượng gặp một người linh cảnh-sát đương đi tuần giữa đường, liền đến hành-hung. Người linh cảnh-sát nầy vốn không biết niềm khiêm gì lại không can phạm đến bọn linh khố-đỏ, thế mà bọn ấy cố ra sức trả thù, làm thế nào mà người linh cảnh-sát phải rơi xuống giòng sông mà chết. Thật đã oan khổ thay ! Liền khi ấy người ta đã rời xác người linh cảnh-sát để đem vào nhà thương mà khám xét thương tích còn tỉ linh kia cũng đã bị bắt để ra vẫn tội linh.

Ước ao rằng quan trên cao minh ra cứu rỗi rằng để trị tội những kẻ bất lương xem thành mạng người không dị như thế. Thật là một việc rất hiếm có ở nơi nổ-đô lắm vậy.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-NGÃI

Tàu bay. — Sáng hôm ngọ lúc 9 giờ có một chiếc máy bay ở ngoài phía Bắc bay vô Nam, cứ theo đường biển mà đi, tiếng máy chạy vang rầm, người ta đều ngửa mặt lên xem thấy máy lấy bay trong mây, nhỏ bằng con chim sáo, ai ai cũng trông thấy được, khi máy lấy bay vô được một đỗi xa, chỗ lấy ở tại thành ngó lên ngay lắm, thời máy lấy quay lại bay lộn về phía Bắc, người xem lấy làm thích vô cùng.

Ước gì có chiếc máy bay nào bay đến lĩnh một lần, ở một đôi hôm, cho nhơn dân được xem rõ cơ xảo cái máy bay và can đảm người cỡi máy, thì mới thỏa lòng ao ước.

BÌNH-ĐỊNH

Mạo lệnh quan mà ăn cướp nơi. — Mới đây có một tên lính tập ở đồn Bồng-sơn bị tòa kết án vì tội mạo lệnh quan mà hiếp người lấy của. Nghe đâu tên lính đó đã được một ả nào đẻ có chồng, rồi cùng nhau đã vô Phi-mỹ ; lúc tới đó anh ta lại còn phải vô Qui-nhơn, anh ở đó tình nhân cho người bạn thiết đi ngày tại Phù-mỹ

Bất đồ lúc trở ra, tìm mọi nơi không thấy : nào người bạn thiết cũng đi đâu mất, nào là tình nhân đã ra bạc tình, ấy là người ba : đã cập nàng đi chỗ khác rồi.

Cách mấy ngày chú linh đã gặp được người bạn song không dám hỏi han chi đến người tình nhơn, vì sợ lậu tiếng ra thì không khỏi tội mà lòng cứu oán một quyết thi hành. Nên đã tính một kế rất độc nầy : là chú linh ta lấy vừa gặp người bạn bèn nắm họng, mà hỏ lên rằng : anh đã bị kiểu oan vào việc ăn trộm của quan Đỗ ; một số bạc 30 p. 00, rồ có người tố cáo tại cửa quan, vậy tôi thừa lệnh mật thám ; anh phải tính sao ?

Người kia nghe nói cũng hồn kinh phách loạn, không biết việc chơn giả thế nào bèn chịu cung đốn cho bác linh ít nhiều để lánh vòng tù tội.

Chú linh chịu, mà lén kia không dẫn nẻ, phải đành viết giấy đợ ruộng cho chú linh, chú linh cầm về cứ trông tới mùa thu hoạch.

Mà hay trời bất dung gian ; cách mấy ngày tên kia lại gặp người linh khác, mới thuật chuyện lại ; thì tên linh ấy nói quan đâu không có bị trộm bao giờ tên nọ được tin ấy bèn qui đơn lên tòa mà kiện. Tòa bèn xong đã nghị án cho tên linh ấy : là mạo lệnh trên, mà đoạt của người.

Còn về tội đợ vợ người ta thì không đá chúng cớ, nên tòa đình cứu.

BÁN ĐỒ VẠN-BẢO

Những đồ cấm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng hay tây 1921 mà không chuộc hay là không đòi về, thì sẽ bán đấu giá ngày thứ ba, mồng 4 tháng bảy tây 1922, *(mồng 10 tháng năm ấy ta)* **8 giờ sáng.**

Tiền giấy bút mà người mua phải trả, ngoài giá mua, là bốn phần (4%).

Cái số những đồ bán rồi thì trong tháng sau khi đã bán, ai muốn đến xem cũng được.

Quan Chủ Vạn-bảo
DE GAILLANDE

1945

Auto! Auto!!

Một cái xe ô-tô còn mới lắm, 5 chỗ ngồi, 16 mã-lực, hiệu « Ford » thực đẹp, thực tốt, Bán giá cực rẻ.
Hỏi tại Bản-quán.

6324

NHÀ BA MÙI

Số giấy nói 822

Nhà ba mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giống rằng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới. Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Ba Mùi, ở phố hàng Lọng, số 46, (Route Mandarine).

Có đủ các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đủ xe.

Nay cáo-bạch
Quản-lý, M. Tạ-duy-Miên

239

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN-NHIÊN

Tối thứ tư :

NỮ TRẠNG-NGUYÊN

Xem tích nầy mới rõ cái câu : « Nợ nước là trọng, tình con là khinh » bụng những bực trang-thần đời nào cũng vậy. Đáng khen nhất Võ-giang-Châu tuy là con nịnh thần, mà lòng trung nghĩa tri đoan trinh, nữ-nhi khác thói thường tình người ta.

Tối thứ năm :

HỢP PHỐ HOÀN-CHÂU

La một tích chèo cổ rất hay và lý thú, Thảm nhất chỗ nàng Thị-phương bị long-thân khoét mắt, than ôi rất là thương ôi.

Bản-hội tiếp được nhiều thư gửi lại tỏ ý muốn xem một buổi diễn theo lối chèo cổ, nghĩa là không có tranh cảnh gì cả. Vậy bản-hội xin chiều ý kiệt-qual chọn lấy một tích chèo cổ rất hay rất lý thú, định để sửa soạn lối lễ lại cả rồi, có thể nay mai đem hiến kiệt-qual một buổi hát cực kỳ đích đáng. Buổi hát nầy xin theo toàn lối cổ, hát toàn giọng *đường ngoài*, nào dịp nào sênh, nào tứ quí, nào đường trường, chắc để lâu nay mà bây giờ lại trông thấy cảnh tượng sân-khấu ngày xưa, giọng hát ngày xưa, thì thỏa thích biết là chừng nào !

Sắp diễn : *Bản hội đang soạn tích : « Nàng trung mệ - nữ » là tích người con gái đẹp trong tài. Nguyện tích nay rất là tàng, ông gia lấy được vợ trẻ, người trẻ lấy phải vợ già, đêm nằm sờ vú chỉ thấy những da. Thực là ông tơ sao khéo đa đoan, se dây sao khéo vơ con sơ xiên ? Nàng về sum nhân định thắng thiên, làm cho cái lại chỉ tam, rồi ra đổ lại vào ngàm mới tuổi.*

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 21 đến thứ ba 27 Juin 1922

Ba buổi hàn ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »
Các việc lớn trong thế giới

ĐỆ TỨ THẬP NHỊ KHÓA THỂ-THAO ĐẠI-HỘI
Nghỉ

CỤ GÔ-RI-Ô
Bi-hài-kịch trích theo tiểu-thuyết của H. de Balzac tiên-sinh
HỒI THỨ XV và V

BILLY, NHÀ CHẾ TẠO
Hài kịch

Tuần lễ sau sẽ chiếu phiên ảnh REINE LUMIÈRE
Quang-Minh hoàng-hậu)
Rất hay ! rất lạ !

Từ 1er Avril giờ đi
Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các lịt-qui-jng nào mua thì gửi tiền cho ; hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. ❦ Mua báo thì tính từ tiền bước mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

Tổng-cục ở số 18, Phố Mã-Vỹ
Ăn-quán ở số 46, Phố Hàng Bồ } HANOI

ĐIỆN-THOẠI SỐ 167

Thưa các Ngài,

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ chúng tôi đã mua được cái nhà in ĐẠI-PHONG-DỤC-KÝ ở phố hàng Bồ, số nhà 45, kể từ ngày 4 Mai 1922 mà đi thời chúng tôi nhận nhà in ấy làm của thư-xã ; chúng tôi lại mới nhận được máy in chữ in ở bên Tây gửi về nữa, thực có thể làm được hết các việc in. Vậy xin các Ngài có dùng đến việc in sách vở, thư thiếp, giấy mời gì thời xin gửi thư cho Bản-xã chủ-nhiệm là :

M. TRẦN-QUANG-HUY
Directeur de la Société ÍCH-HỮU THƯ-XÃ
HANOI

1982

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Từ rofilms của Cornell

THƯƠNG GIỚI TÂN VĂN

Ngày 21 Juin 1922

Giá bạc

Kho Nhà-nước. . . . . 6 f. 55
Nhà Ngân-hàng . . . . . 6 . 55

Tàu tới tàu đi

Tàu *André Lebon* ở Marseille đã chạy sang Sông-Pháp ngày 2 Juin.

Tàu *Angers* mang thư sang Pháp, đến ngày 15 Juin này ở Haiphong sẽ chạy Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối 14 Juin.

Tàu *Amiral Ponty* ở Djibouti đã chạy đi Colombo ngày 7 Juin.

Tàu *Donnamont* đã khởi hành ở Saigon để đi Haiphong, ngày 15 Juin 1 bỉ 5 giờ sáng.

Tàu *Chanbord* mang 210 bao thơ ở nước Pháp sang đã tới Saigon, ngày 16 Juin hồi trưa.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả báo-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho báo-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, cần thì báo-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

NGÀI NÀO MUỐN THỪA BỔ CÔ TRẠM VÀ TRƠN THÌ XIN ĐẾN HIỆU

利 THUẬN-LỢI 順

37, phố Hàng Mã-Mây, Hanoi

Hiệu tôi làm được và vẽ được đủ cả các thứ tủ, bàn ghế kiểu tây, kiểu ta, kiểu tàu, vân vân.

NGUYỄN VĂN THỨ Á
SUCCESSEUR
37, Rue des Paniers Noirs Hanoi
2081

GRANDS MAGASINS REUNIS
HANOI

HỘI KỶ-NIỆM 14 JUILLET 1922

CÁC THỨ ĐỒ

Các thứ khinh khí kiểu, cao từ 1 thước đến 5 thước.
Các thứ đèn xếp. Nhiều kiểu đẹp, nhiều mùi lạ.
Nến thắp đèn lồng.
Các thứ cốc thắp đèn.
Nến thắp đèn cốc.
Các thứ cờ bằng giấy.

PHÁO CÂY BÔNG

Các thứ pháo cây bông thực đẹp.
Pháo xanh đỏ, giất dây, thăng thiên, một trời, quay, vân vân.
2074

PHONG-TÀI
Số 43, phố Xe điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Hiệu của người Việt-Nam
Đóng giầy tây, giầy ta
Kiểu đẹp, da tốt, giá rẻ
Có catalogue riêng ai muốn xem hiệu sẽ gởi biếu
Ai muốn đóng giầy xin gởi kích thước, và một ít tiền đặt hiệu sẽ làm ngay
Hiệu có gởi hàng theo lối lĩnh hóa giao ngân
2064

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Nhiều người có tưởng bệnh khí hư không can-hệ gì cho lắm, không cần phải chữa, tự nhiên bệnh cũng khác khỏi. Khi bị bệnh thì người ta thấy bức rức khó chịu, mà khi đi tiểu tiện thì đau đớn lạ lùng, lỏa đó uống một ít thuốc lá thấy dễ chịu, đã tưởng rằng khỏi rồi ấy thực là lầm to vậy. Bệnh khí hư sinh ra nhiều nỗi khó khăn. Sưng bàng-quang mà tinh ra đi tiểu tiện luôn; sưng nhiệp-hộ, tuyến mà làm cho nóng buốt nơi niệu-quản ngăn mất đường tiểu tiện. Những dịch-hoàn cũng sưng lên mà làm đến tuyết sản đi được. Các bệnh ấy làm cho đầu gối sưng lên, mà người đau không thể cựa cạy được. Mà đàn bà thì sinh ra các bệnh phổi bệ, cũng là bệnh tuyệt sản và sau sinh ra sản tặng. Người ta đã biết bệnh khí hư chẳng phải điều trị, mà lại chẳng phải có thể thuốc nào chữa chắc, thuốc nào công hiệu, ấy chính là thứ thuốc *Santal monal*. Các quan trong-y đã công-nhận thuốc *Santal monal* là một thứ thuốc rất tốt, tiện các nhà thương ở thế-giới này đã có dùng ít lắm rồi. Thuốc cầy chữa bệnh khí hư thì thực là thần thánh, hết sau lại tránh khỏi được những nỗi khó khăn và làm cho nước-thuỷ thành ra xanh, rửa sạch các cơ-quan bẩn-thỉu.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.
2056

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỌP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM
Ed. MONTÈS
Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 95

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Thần HORNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 50 một chai
Theo luật mới ai muốn dùng thuốc này phải nhờ đến quan Bảo-hộ người Pháp thì mới có lời mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc nhỏ mắt; bớt đau nhức, mới một chứng mắt làm mấy gì; dùng thuốc này tay liền!

Mấy thứ bán-hiệu hay hơn:
Các thứ thuốc nước đựng in kín để tiêm vào da như thuốc bổ SACCOLYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai
Thuốc ho-gà SIROP PECTORAL đặc-sệt, số-mũi
Thuốc lao chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc riêng « 2 $ 00 là 36 viên
thuốc thợt « 0 $ 90 một chai
Chữa các chứng lậu, chứng ra mủ mà có chứng thuốc sinhsyphyse và thứ thuốc bismarrisinate của Bào-hiệu thì chữa khỏi. Thuốc này đã chữa được nó rồi người bệnh vậy.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ
Trị những bệnh đau bộ-sinh người không đàn, bay là khi bệnh kinh đau đớn mình mẩy, nhức đau bụng, giá mà, những thuốc này chỉ một vài lần là khỏi ngay.

BÒ BUỘC THUỐC
có bóng để thí-nghiệm hóa-học
BÒ MỒ-SẺ.
Kính-hiển, ống-nhòm, thuốc-nhỏ hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-kính, thuốc Citrate và thuốc Pepsine
Bán chịu và bán hạ kín
Bán cắt và bán lẻ
« THUỐC ĐẺRẺ »
0 $ 90 một chai 1/4 thước
Trị bệnh giang mai hết là một hộp là. Những thuốc trị rất hay, những thuốc này cho tới giờ này! Những thuốc hiệu rất công nhận phải những thuốc này thì mới chữa khỏi rất hay, rất quí; ai những bệnh gì đến lấy thuốc dùng, hễ bệnh nào người ấy bệnh.
Những thuốc này trong một tháng thì nên quan một chai lớn thước. Giá có 1 $ 00 mà thôi.

CÔI PHÁP-THƯƠNG VẬN TẢI
Số 7, canh trường Y-viện

CÓ BÁN: Hai cái nhà thật rộng kể bao nhiêu, số 29 phố Ngọc-hanh định giá. . . . . 2.800 $ 00
CHO THUÊ: Một khu đất rộng 2.046 thước vuông ở đường Robillot.
Hỏi lấy lại chuyện trị đã lâu năm về nghề đóng xe rất tinh xảo. Hiện nay mới có thêm được nhiều kiểu tuyệt đẹp và thanh nhã. Hàng nào cũng có giấy cam-đoan chắc chắn.
Ai muốn mua góp tháng hay thuê cơm xin đến đó mà hỏi. Có bán đủ cả các vật dụng làm xe và tính giá riêng cho các hiệu buôn lại.
1906

TAM TỈNH Y QUÁN

Hiệu chúng tôi nay có thầy thuốc ấn mạch, biết thực hư hàn nhiệt, trị bệnh biết nội ngoại căn nguyên, hoàn tán cao đan chế luyện tinh tế, hiệu nghiệm lắm lắm, cần chứng cực ngày cực trọng, mà số sâng phác cứu chữa cũng được khỏi sinh khỏe tử, yêu cô lấy phải giá, nghèo chẳng quá thì giấy đi cho thực khỏi, xin quý-khách nhận kiểu Tam-Tỉnh-Y-Quán ở phố hàng Mã Mây, số nhà 91, Hanoi.

Xin kể các bệnh như sau này:

Nội thương ngoại cảm thực bệnh thoại tiếp các bệnh . . . . . tỉ như ngoại, thần kỉ kinh niên nội thương đau lưng bụng lạnh đau tức bụng phương thấp, bất loại, đau mắt màng mộng nam tử mộng tinh, gì tinh, lay tinh, lậu tinh, bụng chọc bụng sưng, chỉ, đương mai, đàn bà kinh nguyệt bất điều, khí hư huyết bất, bệnh đái, sinh đẻ.

Thuốc lậu đặc biệt, giá:
Một chai thuốc nước thụt . . . 0 $ 60
Ống thụt 0 60
Một hộp thuốc nông 1 00

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền.

PACHOD Frères & Cie LYON
2050

Cuộc du-hành các tỉnh và Sầm-sơn mùa hè năm nay

Bản-hiệu năm nay gửi được nhiều cảo thư kính đủ các kiểu, các mặt, trông rất xinh đẹp. Nhân nhớ đến lòng quý khách xin các quý khách đã chiếu cố đến mua hàng đông cho bản-hiệu, Bản-hiệu định kính biếu các quý khách những tấm nhiều cái trang sức các đồ chơi rất đặc biệt để lấy được cái giấy cô đã-danh cao thì về Sầm-sơn, thì bản-hiệu xin chịu tiền phí tổn.

Kể từ ngày ter cho đến 25 Juin

Kính rợp gọng vàng, vành đồi mồi. .	4 p 50	Kính rợp gọng kèn pur	6 p. 00
— kèn.	0 . 60	— kèn pur bọc lụa. . . .	1 . 20
— kèn bọc cu	0 . 70	đồi mồi trôn	2 . 00

Xin các quý khách mau mau kẻo qua cơ-hội.

TONG YUNE TAI
49, Phố hàng Ngang Hanoi
2030

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các qui-khách biết rằng chúng tôi thuận bán chịu Phốt-phat (Phosphates) đến mùa tháng mười gặt rồi mới lấy tiền, song những các nhà từ mà mua thì phải có gì chắc chắn để gửi chúng tôi làm tin, như là: đề bản của nhà ruộng nương (Titres de propriétés) phiếu Quốc-trái (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông-pháo công-thái (Titres d'Emprunt Indochinois) vân vân.

Những cách phiếu Quốc trái, công thái mà chúng tôi giữ để làm tin thì bao giờ cũng cần là của những các nhà mua hàng chịu đem gắt; mà khi đến hạn giả tiền mua chịu hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy mà ấy mà nếu đang khi chúng tôi giữ các giấy mà ấy có phiếu nào được nó trúng số thì cái số ấy bản thuộc về của người có phiếu đem gửi.

Những các làng đã cải lương rồi mà có những giấy giấy ấy có thể mua chia được phết-phát, muốn biết cách thức mua chịu phết-phát thế nào thì các làng ấy rẻ hỏi tại các tiệm Công-sở.

Kính cáo
SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN.
133, Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG.
2035

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES
TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống số 80 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi ở số 65 cũng phố ấy

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính quán
2048

NGUYỄN-HỮU-THU DIT SEN
HAIPHONG

CÁC ĐƯỜNG TÀU CHẠY SÔNG, BIỂN

Tàu BẢO-THẠCH (JADE) chạy Hải-phòng, Nam-định, Haikong
Tàu GIAO-CHỈ chạy Hải-phòng, Nam-định
Tàu ĐỒNG-LỢI chạy Hải-phòng Nam-định.
Tàu TÂN-ĐỘ chạy Phố-lại (Sept Pagodes), Lâm.
Tàu CÁT-TƯỜNG chạy Hải-phòng Kiến an.
Tàu CHAMPAGNE chạy Hải-phòng. Hongay.
Tàu ĐỆ-ĐỆ chạy Hải-phòng. Hải-dương.

Những hàng hóa thì phải xếp xuống tàu một giờ trước khi tàu khởi-hành.
Ai cần điều gì xin hỏi tổng cục tại Hải phòng
Phố Bonnal số 61 — Phố Tourane số 9
TÉLÉPHONE N° 561
2021

N° 108

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tình Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Vi-đăng-đạt nói:

— Chỉ trong 3, 4 ngày nữa tiều-tướng khởi binh thì *Lưu* quốc-cữu phải đi theo, bắt tất phải gởi thư về nhà nữa.

Nói xong, tức khắc lên ngựa tiều-*Nhiêu-phong-doanh* xuống núi. *Vi-đăng-đạt* sự trong khi đi đường, cố-xảy ra sự gì chăng, lại sai 4 tên tiều-tướng đi hộ-tống. *Nhiêu-phong-doanh* cảm kích vô cùng, rồi từ giã lên đường.

Vi-đăng-đạt về nói, truyền cho quân sĩ tìm thấy đồ hành-lý, bạn trong 4 ngày nữa thì khởi hành. Đến sáng ngày thứ 3, đem *Lưu-khuê-bích* giam vào tù-xa, che kín bốn mặt. Quân-sĩ tinh nguyện theo đi đánh giặc, cả thảy hơn 3 nghìn người.

Trước khi đi, lại mới các phụ-lão ở mấy làng gần đấy lên núi, bao nhiêu đồ đạc trong trại, phần phát cho cả, rồi bảo nên đổi bỏ chỗ sơn-trại ấy đi, để cho quân cướp giặc khỏi đến mà tụ tập.

Vi-đăng-đạt đem quân thẳng đường tiến sang *Sơn-đông*, truyền lệnh cho quân-sĩ không được những hiếp nhân-dân, nhờ thế mà nhân-dân đều được an-cư, không đến nỗi tổn hại.

Lại nói chuyện quan Tuần-phủ *Sơn-đông* là *Bành như-trạch* năm trước đã nắn soạn đủ các chiến thuyền và lương thảo để đợi đại binh đến. Khi đại binh của *Vương thiếu-phủ* đến, *Bành-như-trạch* đem các quan văn võ ra nghênh-tiếp rồi bày việc ở nhà cùng quân để khoản đãi.

Vương-thiếu-phủ hỏi rằng:

Tình thế quân Phiên độ này thế nào?

Quan Đồng-binh là *Ân-diệu-tiên* nói:

— Quân Phiên trừ những kẻ chết trận và ốm đau mà chết không kể, hiện còn không dầy 4 vạn. Chỉ vì có *Thần nữ đạn-nhân* và *Ô tái-khải* là một tay mưu-mưu. Từ khi *Dương* độ-nhân tạ thế rồi, quân Phiên sợ gặp tiết mùa đông giá lạnh, thuyền bè khó đi lại, cho nên lui vào một nơi hải đảo ở giữa bể Cái bãi đảo ấy tên gọi *Sa-môn-đảo*, bao nhiêu chiến thuyền và lương thảo của giặc đều chứa tại đấy cả. Mới rồi quân giặc nghe tin có quan Nguyên-soái tới đây, cho nên chưa dám đến, bây giờ quan Nguyên-soái định đợi cho quân giặc đến hay là đem quân tiến đánh chỗ hải đảo kia?

Vương-thiếu-phủ nói:

— Quân Phiên khi trước thấy quân ta khởi sự nóng gió, cho nên mới dám làm phản nay tôi muốn đến tận nơi mà giáp chiến, để cho bằn biết tay.

Bành như-trạch nói:

— Không nên! Nếu ta tiến gần hải đảo, chỉ sợ bằn dùng phép mà làm nổi nóng gió, hoặc phóng hỏa đốt thuyền thì ta khó lòng lui quân cho kịp

Vương-thiếu-phủ nói:

— Chúng ta nhờ uy-phúc của thánh thượng, có sợ gì yêu-thuật, bao giờ chính cũng thắng tà.

Vương-thiếu-phủ thấy có *Bành-như trạch* ngồi đấy, không tiện hỏi thêm tin-tức *Đương phủ-kinh*, chỉ hỏi qua cái tình hình yêu-thuật của quân Phiên thế nào mà thôi.

Tiệc đến chiều tối mới tan. *Vương-thiếu-phủ* vào trong phòng đi nghỉ có người tâm-phúc đi do thám về báo rằng:

— Chúng tôi xét được đích tin *Hoàng phủ* nguyên-soái và quan tiền-phong *Vệ-hoán* thuở xưa bị quân Phiên bắt, chứ không phải có đầu-hàng quân Phiên và đặt quân Phiên về đánh *Đăng-châu* bao giờ.

Khi ấy *Vương-thiếu-phủ* biết chắc là thân-phụ không phải đầu hàng quân Phiên. Qua sáng ngày thứ ba, toán quân của *Vi-đăng-đạt* đến. *Vi-đăng-đạt Vi-đăng-hưu* và *Trường-hoa* tiểu-thư đều vào bái-yết quan Nguyên-soái.

Vương-thiếu-phủ sợ *Bành như-trạch* biết, vậy vẫn nằm không dám nhận, cứ thì lệ thường, rồi truyền lệnh cho các quân lâu-la được sung vào làm bộ-thuộc quan bậu tiền-phong *Vi-đăng-đạt*. *Vi-đăng-đạt* cúi đầu lạy tạ ở dưới trướng, rồi lĩnh ấn tiền-phong. *Vương-thiếu-phủ* lại kén một trăm quân làm bộ thuộc của *Trường-hoa* tiểu-thư, và để riêng một chiếc thuyền cho tiểu-thư dùng, trong thuyền có hai con nữ-tỳ là *Cầm-sắt* và *Đao-cầm*, sung đem hầu-hạ. *Vương-thiếu-phủ* lại gọi quan Tổng-binh là *Ân diệu-tiên* đến mà bảo rằng:

— Tôi nghe nói qui-quyến đều ở đấy cả, nay có bà *Đoãn* phu-nhân là vợ quan *Hoàng-phủ* nguyên-soái, ngài nên bảo qui-quyến dọn riêng cho một cái phòng để phu-nhân ở. Còn sự ăn uống hàng ngày thì phu nhân đã có lão-bộc và các nữ-tỳ theo hầu, có thể liệu biện lấy được.

Ân-diệu-tiên vâng lời lui ra, sai người nhà đem kiệu đến đón *Đoãn* phu-nhân. *Đoãn* phu-nhân đến *Vi-đăng-đạt* và *Trường hoa* tiểu-thư rằng:

— Trong khi giao-chiến lại trên một bể, nên phải giữ gìn cẩn thận, làm thế nào cho chóng được thắng trận khiến già này khỏi mong đợi lâu ngày.

Dặn xong, lên kiệu về dinh quan Tổng-binh, *Là-trung* theo sau. *Ân-diệu-tiên* dọn riêng một cái phòng cho *Đoãn* phu-nhân ở, *Đoãn* phu nhân phát tiền cho *Là-trung* đi mua hai đứa nữ-tỳ để hầu hạ sai bảo Vợ chồng *Ân-diệu-tiên* rất có lòng trọng đãi *Đoãn* phu-nhân.

Lại nói chuyện *Vương-thiếu-phủ* định ngày khởi binh và thảo biểu về tâu thiên-tử. Quan Tuần-phủ *Bành-như-trạch* đặt tiệc tiễn-hành. Đến ngày 20 tháng 3 làm lễ tế thủy-thần rồi chia 5 nghìn quân giao cho hai tướng tiền phong là *Hàng-hiệu* và *Vi-đăng-đạt*.

Sáng ngày 21 làm lễ tế cờ, đại binh xuống thuyền, *Bành-như-trạch* đem các quan văn võ tiễn ra đến bờ bể. Đại-binh nối hiệu trống, giương buồm tiến tiến. Khi gần tới *Sa-môn-đảo* *Vương-thiếu-phủ* chiếu kinh thiên-lý trông thấy thuyền bè quân Phiên la liệt mặt bể, liền truyền cho quân-sĩ đóng thấy trại cách đấy độ hơn 10 dặm.

Lại nói chuyện quan Nguyên-soái nước Phiên là *Ô-lật-khải* từ cuối năm trước lui về *Sa môn-đảo*, chỉ ý vẫn định rằng đến mùa xuân năm nay thì lại kéo quân vào đánh *Đăng-châu*, sau nghe tin vua *Thánh-tôn* cho *Vương thiếu-phủ* làm Nguyên-soái, biết là tất có đại-binh kéo đến, những không ngờ đại-binh của *Vương thiếu-phủ* lại dám vượt bể mà tiến đến tận nơi.

Một hôm, có thám tử về báo rằng:

— *Vương-thiếu-phủ* đã đem rất nhiều chiến thuyền đến đóng một cái thấy-trại, cách đây độ 10 dặm, vậy chúng tôi phải về bẩm-bạch, để quan Nguyên-soái định-liệu.

Ô tái-khải nghe nói cả cười mà bảo các tướng rằng:

— Nếu vậy thì quan Nguyên-soái bèn *Nguyên* đã sắp đến ngày tận số! Hễn giao-chiến ở trên bộ thì thắng phụ còn chưa quyết định, chứ hễn giao-chiến ở dưới một bể thì khó lòng mà bảo toàn được tính-mệnh vậy.

(Còn nữa),

Le Gérant PGUYỄN-V-LUẬN

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Certifié l'insertion